

למעשה

פרשת נצבים וילך

©

כל הזכויות שמורות

למכון 'למעשה'

ולפנחס זרביב

כתובת המחבר

נתן אלבז 8 \ 10

אשדוד

058-3271323

p0583271323@gmail.com

כמו כן המכון מתמחה בעריכה לשונית

פרשת נצבים

אמר רבי ינאי למה הדבר דומה, לככר שהיה תלוי באויר, **טפש אומר מי יוכל להביאו**, ופקח אומר לא אחד תלה אותו, מביא שלום או קנה ומוריד אותו. כך כל מי שהוא טפש אומר אימתי אקרא כל התורה, ומי שהוא פקח מהו עושה, שונה פרק אחד בכל יום ויום עד שמסים כל התורה כלה, אמר הקדוש ברוך הוא: לא נפלאות הוא, ואם נפלאות היא, ממך, שאין אתה עסוק בה, הוי כי המצוה הזאת!.

וצ"ב

א. מה הוויכוח בין החכם לטיפש הרי פשוט שאפשר לגמור את כל התורה אם ילמד כסדר פרק אחר פרק כמו שפשוט שאפשר לקחת סולם ולהגיע למעלה ומה צריך שמישהו אחר אחד תלה אותו.

ב. למה הטיפש אומר כן בליבו ולא משתף אותם בקושיתו האיך אפשר לגמור את כל התורה, למה שלא ילמד מניסיונם של אחרים כמו כל דבר שאדם לא יודע מה לעשות הוא הולך ושואל אחרים ולומד מניסיונם.

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלאות הוא ממך ולא רחקה הוא. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה. (ל, יב- יג)

מה הויכוח בין החכם לטיפש האם אפשר לדעת את כל התורה – חשיבות הלימוד במתינות

מה הויכוח בין החכם לטיפש האם אפשר לדעת את כל התורה

כתוב במדרש (דב"ר ח ג) 'זה שאמר הכתוב (משלי כד, ז): ראמות לאויל חכמות **בשער** לא יפתח פיהו, מהו ראמות לאויל חכמות, וכו' דבר אחר, רבנן אמרי הטפש הזה נכנס לבית הכנסת ורואה אותן **עוסקים בתורה**, והוא אומר להן היאך אדם למד תורה תחלה, אומרים לו תחלה קורא במגלה, ואחר כך בספר, ואחר כך בנביאים, ואחר כך בכתובים, משהוא גומר את המקרא שונה את התלמוד, ואחר כך בהלכות, ואחר כך באגדות, **כיון ששומע כך אומר בלבו אימתי אני למד כל זאת וחוזר מן השער, הוי בשער לא יפתח פיהו.**

מבין מה שלפניו, אבל הכסיל עיניו לקצו
ארץ בעת יתחיל ללמוד עיניו ייחלו לסיים
הש"ס או המסכת'. (גר"א משלי יז כד)

'כי דרך הבהול שבתחילתה רוצה
שתיגמר וכשבא לסופה אז הוא אץ וממהר
מאד, לכן ואחריתה לא תבורך, וכן בתורה
הלומד איזה ספר או מסכת וכאשר
יתחיל מגמתו שיסיים ויבהל ברוחו
וממהר מאד. לא יבורך שבאחריתה לא
ידע אף התחלתה ומגודל בהלתו לא
יבורך' (גר"א משלי כ כא)

וכן מבאר העץ יוסף על המדרש שם
'לכרך שהיה תלוי כו' לא אחד כו' שונה
פרק כו' - והנמשל על השגת התורה
שבילתי הלימוד מעט מעט א"א להשיגה
בשום אופן שהוא נעלה בשכלו אך אחר
שירגיל בה מעט מעט אז יכנס בלבו ונקשר
הפרטים כולם ויוצא הכלל מהם עד יעלה
אל השגה רמה.

ופקח אומר החכם אומר כמו שזה הי'
מגיע ויכול לעלות ע"י סולם דרגא אחר
דרגא ולא הלך בפסיעה אחת כך אעלה

ג. מה הדגש בשער לא יפתח פיו וכי
אם זה לא היה בשער זה היה טוב אלא
הטיפש כלל אינו מעונין להשקיע באמת
אלא רק מחפש תירוצים על גבי תירוצים

חשיבות הלימוד במתינות

אלא הטיפש אין לו סבלנות ורוצה
לדעת את כל התורה על רגל אחת כבר
בשער, שהשער שמי שעומד בשער מראה
שאין לו ישוב הדעת. וכפי שאמרו (ברכות
ח:): לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים
ואחר כך יתפלל ומבואר ברש"י 'שלא ישב
סמוך לפתח דנראה עליו כמשוי עיכוב
הכנסת ויהא מזומן סמוך לפתח לצאת'.
ולכן באמת אין הוא מבין האיך אפשר
ללמוד, כי כל כך מהר אי אפשר ללמוד
והוא רוצה ללמוד רק מהר ואינו מבין
שאפשר ללמוד בנחת ועם סבלנות. וזה
הנמשל לסולם שאי אפשר לרוץ עליו כי
יפול רק ללכת בנחת.

ויסוד זה מבואר בגר"א וז"ל

'את פני מבין חכמה ועיני כסיל בקצה
ארץ. כלומר המבין אינו רואה לקפוץ, אלא

גם אנכי. וכן הדמיון בת"ת עצמו איך נעשה ת"ח, שלמד מעט מעט וכן אעשה גם אני. עכ"ל.

ומיד פנה רבנו זצוק"ל שוב אלי בריתחא דאורייתא עיין רש"י תענית ד' א' ד"ה ת"ח דרתח ודוק והבן והאם זה נקרא שאינו רואה סימן ברכה ועל זה באים לשאול מירושלים ואתם נקראים עוד מרביץ תורה וברכנו מרן זצוק"ל שיצליח בישיבה וסוף דבר בחור זה עלה ונתעלה בעיקר בהלכה וכיום הוא אברך מצוין שיודע חלקים א' ב' ג' של המשנה ברורה עם ביאור הלכה ו שער הציון בעל פה על בוריו

א"ה בענין זה אמר לי ת"ח יקר אתר שליט"א שפעם אחת אמר לו כבוד רבנו זצוק"ל הנה באים בחורים ומתלוננים שלא ראו סימן יפה במשנתם ה' שנים ואני אומר להם הגמרא מדברת במי שהתאמץ ולמר ה' שנים ולא ראה סימן יפה ואתם הלא לא למדתם בכלל אלא התבטלתם חמש שנים תתחילו עכשיו ללמוד ותראו סימו יפה והצלחה פניני רבינו הקה"י

בדידי הוה עובדא בעת שהייתי ר"מ בישיבת קרלין בירושלים למד שם בחור אחד שלא הצליח בלימודו והסיבה לכך כי ה בעל כשרון הלש מאד ועל ידי כך נתקף במשבר רח"ל ורצה לצאת לעבודה כמובן במסגרת חרדית ולקבוע עתים לתורה וכו' אבל כטובן שלא יעשה דבר בלי שאלת פי האורים וחומים ונסעתי יחד עמו מירושלים למרן זצוק"ל וכתבתי בפתקא לאמר כיון שאמרו חז"ל מכאן לתלמיד שלא ראה סימן יפה במשנתו ה' שנים שוב אינו רואה חולין כיד א' והלה נחשב בין אלה על כן שאלתו אמ יכול לצאת וכו' וכו' קרא מרן זצוק"ל את הפתק ומיד הסתובב אל עבר הבחור ושאלו בלבביות מיוחדת אמור נא האם לפני שנכנסת לישיבה יכולת ללמוד משנה בעצמך לבד והשיב הבחור לא ושאל רבנו זיע"א וכעת והשיב כן ושוב שאלו לפני שנכנסת לישיבה האם ידעת ללמוד בעצמך בלי עזרה סעיף אחד בספר

ומה שהטיפש אומר בליבו ולא שואל כי אין הוא מעונין לשמוע מה לעשות אלא לחיות עם תירוציו ולכן הוא לא משתף אף אחד.

וכן מסופר על אחד מראשי הישיבות צ"ל שפעם פגשו בחור שלמד בעבר בישיבה הבחור הרגיש שלא בנח כאילו הוא לא חזק וסתם יצא ופקר וניסה להרשים את הגר"ח ואמר לו שהרב לא יחשוב שסתם (בגלל תאוות מסכנות ואני טיפש וחלוש אופי כמו שזה באמת מה שהיה...) יצאתי אלא בגלל שהיו שאלות חזקות באמונה, אבל גם עכשיו אני אומר שאם הרב מתרץ לי אותם אני חוזר בי לישיבה. ענה לו הגר"ח בשאלה אמור לי מתי התקשת בשאלות באמונה האם כשהיו לך בישיבה אז למה לא באת לשאול אותי לפני שאתה עושה צעד כזה גורלי הרי לפי דבריך אפי' עכשיו שאתה בגדר שנה ופירש קשה מכולם אתה מוכן לחזור אם אני יתרץ לך את השאלות. אלא בהכרח שהשאלות באו לך אחרי שנפלת ופקרת ועל זה אינני יכול לענות כי אין זה

שאלות אלא תירוצים תירוצים שהמצאת כדי להצדיק את דרכך הרעה ועל שאלות יש תירוצים אך על תירוצים אין תירוצים. וכן קורח והסנהדראות לא רצו לשמוע את משה וכבר פסקו ושמו טלית שכולה תכלת ואח"כ שואלים את משה טלית זו חיבית בציצית או פטורה ואם כוונתם באמת לברר כדת של תורה לא היו שמים מעיקרא אלא שואלים ואח"כ עושים מעשה וכן בהדיא במדרש (במד"ר יח, ט) שאומר שקורח היה פקח ערום וז"ל 'ויאמר משה אל קרח (במדבר טז, ח), מי שילך ומדבר עם יוסף אומר לשמעון שמע. יש אומרים שהיה מבקש ממנו שיחזר בו ואומר לפניו דברים רכים, כיון שראה שלא שמע אמר עד שלא ישתתפו אחרים עמו, התחיל לדבר להם (במדבר טז, ח): שמעו נא בני לוי, הקטן הוא הכבוד שבידכם, (במדבר טז, ט): המעט מכם כי הבדיל אלהי ישראל וגו', חזר על קרח (במדבר טז, י): ויקרב אתך ואת כל אחיך בני לוי, לפי שהיה גדול שבשבט נעשו אחיו טפלה לו, (במדבר טז, יא): לכן אתה וכל עדתך הנעדים על ה', המחלקת הזו אינה כנגדנו

הקיש שמן המשחה לטל חרמון, מה טל חרמון אין בו מעילה, כך שמן היורד על אהרן אין בו מעילה, לפיכך הנעדים על ה'. כל הדברים האלו פיס משה לקרח, ואין את מוצא שהשיבו דבר, לפי שהיה פקח ברשעו, אמר אם אני משיבו יודע אני בו שהוא חכם גדול ועכשו יקפחני בדבריו ואני מתרצה לו בעל כרחי, מוטב שלא אזקק לו. כשראה משה שאין בו תועלת פרש הימנו'. ומוכח שטענותיו לא היו באמת רק שרצה להשיג מה שרצה בכח מה שרצה ועל תירוצים אין תירוצים ולכן לא ביקש עליו רחמים כי כל מה שמבקשים רחמים זה רק כשיש סיכוי שיחזור בתשובה משא"כ בקורח. (וע"ע **בלמעשה אלול מש"כ בזה**)

רק על ידי העמל גדלים

ובספר סדר היום (דף כה) וזה לשונו כתב, צריך ללמד בנחת מלה במלה כדי שלא יטה מדרך הישר, ויוכל לכוון אל האמת, כי לא נמצא הטעות והשגיאה כי אם בשביל שאינו מדקדק בדבריו וקורא במרוצה ואינו שוקע בעיונו אלא מתרצה

אלא כנגד הקדוש ברוך הוא. משל למלך שהיו לו עבדים הרבה ורצה לעשות אחד מהן בן חורין ולתן לו זמורה, חזר ועשה אותו סנקליטיקוס, עמדו חבריו כנגדו, אמרו אם הוא עצמו בא ונטל לעצמו אותה גדלה יפה עשו שעמדו כנגדו, עכשו שרבו הוא שעשה לו, כל מי שעומד כנגדו לא כנגד רבו הוא עומד. אף כך אמר להם משה, אלו אהרן אחי נטל לעצמו את הכהנה יפה עשיתם שנתרעמתם עליו, עכשו הקדוש ברוך הוא נתן לו שהגדלה והגבורה והמלכות שלו, כל מי שעומד על אהרן לא על הקדוש ברוך הוא הוא עומד, לכך כתיב (במדבר טז, יא): ואהרן מה הוא כי תלינו עליו. בוא וראה חסידותו של אהרן הצדיק, בשעה שהציק משה שמן המשחה על ראשו נדדעזע אהרן ונבעת, אמר למשה, אחי, שמא לא הייתי ראוי להמשח בשמן הקדש ומעלתי ונתחיבתי כרת, שאמר הקדוש ברוך הוא (שמות ל, לב): על בשר אדם לא ייסך, לפיכך העיד הכתוב עליו (תהלים קלג, א ג): הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, כשמן הטוב על הראש ירד על הזקן זקן אהרן, כטל חרמון,

סכל הוא. והימים והשנים חולפים ובאים ולא ימצא אותו לא שכל ולא ישר להוציא דבר מאפלה לאורה, ולעמוד על עקרון של דברים, ולהשיג הכוונה שלא יכשל בה. וזה היה המנהג שנהגו לקבע ישיבות לפלפל בהם סוגיות ודברים קשים, ואף על פי שנראה כאבוד זמן, אחר שאינו מוציא ממנו לא דין ולא משפט, אינו אלא מפני הענין שאמרנו, כדי ללמד להישיר השכל, כדי שידע להעמיק העינים כאשר יבוא לידו כדי שיוציא לאור משפט. עין שם.

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב ללמוד במתינות וסבלנות ובהבנה ועד כמה חשוב לשמוע ולא להיות מקובע בתירוצים שנועדו רק לפוטרו

ד. טף למה באים הקהל את העם האנשים והנשים והטף (לא, יב) ידועים דברי חז"ל (חגיגה ג, א), שרבי יהושע שאל את תלמידיו מה חידוש היה בבית המדרש, ואמרו לו 'הקהל את העם' וגו' הטף למה הם באים, אלא כדי ליתן שכר למביאייהן. אמר להם מרגלית טובה היתה בידכם ובקשתם לאבדה ממני, עיי"ש.

ברצי כסף המובן בתחילת העיון, ובזה אפשר לטעות שאין הכוונה כך, אבל המעמיק משיג כוונת הענין ומגיע אל התכלית ותמצית הענין. הרי זה דומה לסוחר ענבים בראשי אצבעותיו ויוצא מה שיוצא, ומשליך השאר. כי נמצא שאכל מה שמוציא, הוא הטפל של האשכול, אבל עקרו תמציתם נשאר עדין באשכול. מי גרם לו זה עצלותו ומעוט השתדלותו לסוחר בכח בכל ידו. ואם אין כח בידו היה לו לדרך ברגלו עד שיצא ממנו המבקש, ואותו יין היה ודאי טוב ומתוק מדבש, ויוכל להתקים כראוי וישמח אלהים ואנשים. מה שאין כן בעצל שחושב להוציא יין והוציא המים בלבד. ומוציא שם רע על הענבים שיינם אינו חזק, ומעשיו הם שגרמו שלא ידע דרך סחיטת הענבים כיצד נעשה, ומפני זה לא הועילו מעשיו. **כן דרך הלומד, שיש הפרש רב ועצום בין המעמיק, לקורא על פני המים, כי זה מוציא לאור משפטו להבין ולהורות חק ומשפט, ותעלומות יוציא אור, וטועם טעם הענין מדבש ונפת צוף. מה שאין כן כקורא כאגרת כי הלך בחשך ואומר לכל**

וצריך להבין, וכי חסרות מצוות לישראל שאנו זקוקים לתוספת מצוה זו רק כדי לקבל שכר. (עיון גליון קפ"א נצבים וילך ד)

והתשובה שהיות ובן כה הם באים שהרי אין מי שימשמור עליהם אז למה מביאים אותם כי לתת שכר למביאיהם. ואי נימא שהוא הדין בכל המצוות, א"כ שוב איזה חידוש יש בדבר שממנו התפעל רבי יהושע כל כרוכינהו 'מרגלית טובה'.

כי קרוב אליך הדבר בפיו ובלבבך לעשותו (ל יד) עוד צריך להבין מה שייך לומר שבאים הטף לתת שכר למביאיהם, הלא בהכרח מדובר על טף שאינם מבינים להתלמד, שאם לא כן למה שאל 'טף למה באים'. וא"כ על מה מגיע שכר למביאיהם, אדרבה, הלא אותו טף מבבל את דעת השומעים, וצריך להסביר מה טיבה של מרגלית זו שהתפעל ממנה רבי יהושע.

ועוד צריך ביאור, שהשאלה היתה על הטף 'למה הם באים', א"כ מהי התשובה 'לתת שכר למביאיהם', הרי לא זו מטרת הטף וא"כ מה התשובה לשאלה. ואילו תשובה זו, של 'ליתן שכר למביאיהם' היתה מתאימה אם היו שואלים 'למה מביאים את הטף', דעל זה התשובה נכונה פעם אחת הייתי מהלך ומצאני אדם אחד (הרי שלא היה אדם פשוט!) היה מתלוצץ ומלעיג בדברי. (וננסה נא בקרב לבבנו, לראות אם ח"ו אין בנו מבחינות של לעג מדברי תוכחה ומוסר, שהרי הדברים סותרים את המעשים). אמרתי לו מה תשיב ליוצרך ליום הדין? (הטענה האחרונה הכי גדולה). אמר לי: בינה ודעה לא ניתנו לי שאקרא ואשנה. (לכשנדקדק,

כל ימינו מלאים בטענה זו, שאנחנו במצב כזה שאיננו מסוגלים להתחזק ובדיחוי זה אנו מדחים את החיזוק מדחי אל דחי בעוונותינו הרבים). אמרתי לו בני, (להתפעל מסבלנותו של אליהו הנביא נגד המלעיג) מה מלאכתך אמר לי: צייד. ואני אמרתי לו: מי לימדך שתיטול פשתן ותארגנו מצודות ותשליכם לים ותעלה הדגים מן הים? אמר לי: בינה נתנו לי מן השמים. אמרתי לו מה ליטול פשתן ולארוג מצודות ולהשליכהו לים להעלות בה דגים מן הים נתנו לך דעה ובינה מן השמים, לדברי תורה שכתוב בהם 'כי קרוב אליך הדבר מאד' לא נתנו לך דעה ובינה מן השמים? מיד הרים קולו ובכה (על כך) עד שאמרתי לו: אל ירע לך, שכל באי עולם משיבין תשובה זו, אבל מעשיהם יהיו מעידים בהם.

ומה השיב לו אליהו ז"ל: 'כי קרוב אליך הדבר!' וגילה לנו כי שאלה זו היא שאלת כל באי עולם. ומשיבין להם ממעשיהם בגשמיות, וקל וחומר מצד קרוב הדבר. הרי לנו בזה סוד גדול וכמוס אשר גילה לנו אליהו הנביא ז"ל, מהי התשובה לשאלה הכוללת של כל באי עולם, היינו - כי לא רחוק הוא ממנו אך קרוב! וטעות גמורה נטעה, אם נחשוב כי יש שנים וזמנים ומצבים אשר ההתחזקות רחוקה היא. לא, ולא! תמיד, תמיד היא קרובה. ולא רק קרובה, אך קרובה מאד אלינו.

אם באנו לנתח דבר זה לנתחיו - נורא ואיום הוא, האיש היה לו גילוי אליהו. ומבכייתו, עד שהוכרח אליהו ז"ל לפייסו, נראה את מדרגתו, ואף על פי כן חרץ אליהו את משפטו כי הלעיג והתלוצץ על

אם באנו לנתח דבר זה לנתחיו - נורא ואיום הוא, האיש היה לו גילוי אליהו. ומבכייתו, עד שהוכרח אליהו ז"ל לפייסו, נראה את מדרגתו, ואף על פי כן חרץ אליהו את משפטו כי הלעיג והתלוצץ על

ועתה הן ימי הדין מתקרבים ובאים יזכני ה' יתברך לקבלה הגונה לא רק לעלות אך גם לקום במקום קדשו להתחזק בלימוד המוסר יום יום ממש אשר זהו האושר היחיד כאמור שזהו הדרך היחידה התשובה המיוחדת לשאלת כל באי עולם. עכ"ד ונוסיף בזה דברים

תשובת אליהו לתירוצי הדיג על מה שאינו לומד

בתנא דבי אליהו זוטא (פרשה יד אות א): פעם אחת הייתי עובר ממקום למקום ומצאני אדם אחד והיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי, ואמרתי לו, בני, מה אתה משיב לאביך שבשמים ליום המשפט, אמר לי, רבי, יש לי דברים שאני משיב לאבי שבשמים ליום המשפט, אומר אני לו, בינה ודעה לא נתנו לי מן השמים, אמרתי לו, בני, מה מלאכתך, אמר לי, צייד אני, אמרתי לו, בני, מי אמר לך שתביא פשתן ותאגידינו מצודות ותשליכנו לים ותעלה דגים מן הים, אמר לי, רבי, **בזה בינה ודעה נתנו בי מן השמים**, אמרתי לו, בני, ומה להשליך מצודות ולהעלות דגים מן הים ניתנו בך בינה ודעה, דברי

ועתה לוא יכולנו, הרי היינו שואלים את אליהו ז"ל: איה הוא הפתח אל הדרך הקרובה כל כך, שהרי בעינינו נראה כי עשרות ומאות פעמים נשתדל, ומאומה לא עלה בידינו, רחמנא ליצלן, ולא נראה ח"ו שום פתח ומבוא. אבל על זה כבר השיבה לנו התורה בעצמה, בפ"ך (-בלימוד) ובלבבך (-השבה על הלב) זה הוא הפתח המיוחד אשו תיכף סמוך לו לעשותו נורא הדבר להשתומם עד כמה גילו לנו את כל הסודות הנצרכים לנו כל כך בפשטות

ועוד בא אליהו ז"ל והראה לנו באצבע על פסוק זה כי פה היא התשובה היחידה על שאלת כל באי עולם ומעתה מה יחסר לנו הלא אך ורק לגשת ולאכול הרי דבר זה אך בנו הוא תלוי נורא הדבר ומי יכילנו האם יש עוד להסתפק באמיתות תורת המוסר וההכרח ממש הכרח ללמוד מוסר בכל יום הענין הנפלא הזה הביאני להאריך אך לא הרגשתי וכבר כמעט פנה יום ואני מוכרח להזדרז ולהפסיק בזה יזכני ה' לטבול בקצה דברי אלו ואדע כי מאושר אני לעד ולעולמי עולמים כי זהו דרך החיים

תורה שבע"פ לפי שיש בה צער גדול ונדוד שינה וכו'. ועוד מה צריך להקדים שהיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי

לא להפוך כישלון לאידאולוגיה

אלא עיקר קפידתו על מה שהיה מתלוצץ ומלעיג דברים ובא כנגדי, (ואפשר שהוא לעג לו שאינו יודע להתחמק מדין שמים כמוהו בתירוץ 'גאוני' שאין לו שכל ועל זה אליהו שאלו מה התירוץ שתענה והוא אמר לו ואליהו פרך לו אותו ומיד הוא בכה שאידאולוגיה של שנים קרסה ברגע) אילו אינך מוכשר באמת תוריד את הראש ותאמר מה אוכל לעשות והרי לא חנן אותי ה' בשכל.

יש שמבארים שהכוונה שאילו היה מרגיש צורך בתורה כמו הצורך בפרנסה היתה לומד ואפי' ק"ש שחרית וערבית מוסיף בעל "אוהל תורה" על המעשה בתנא דבי אליהו: "מה ענה לו אליהו? "לא יצאת צייד מרחם אמך" - אף אדם לא בא לעולם צייד. אז איך נהיית צייד? ההכרח לפרנס את עצמך הוא אשר לימד אותך לתפוס במלאכת הצייד" - ההכרח הביא

תורה שכתוב בה, כי קרוב אליך הדבר מאד (דברים ל. יד). לא ניתנו בך בינה ודיעה, מיד היה מתאנח והיה מרים קולו והיה בוכה, ואמרתי לו, בני, אל ירע לך, אלא שאר בני אדם שהן משיבין באותו עינין, מעשה ידיהן מוכיחין עליהן, עליו ועל כיוצא בו ועל הדומין לו ועל העושין כמעשיו מהו אומר, יבושו עובדי פשתים שריקות ואורגים חורי (ישעיה יט. ט).

לכא' תשובת אליהו הנביא לאותו ציד תמוהה מאד.

אליהו הנביא מצטט את הפסוק "כי קרוב וגו', והשאלה היא: הרי כולנו יודעים שלימוד התורה דורש מאמץ והקרבה ולא כל כך קל לעסוק ובפרט שבמציאות רוב העם אינו עוסק בתורה והשאלה מתחזקת ביותר לנוכח העובדה שהצייד הושפע והסכים עם דברי אליהו עד שחזר בו (כמובא בהמשך המדרש שם). וכי אין אמת בדבריו וכעניין הגמרא (חולין כ"ד ע"א) כל תלמיד שלא ראה סימן ברכה בלימודו חמש שנים שוב אינו רואה. ועוד הרי כתוב בתנחומא ללמדך שכל מי שאוהב עושר ותענוג אינו יכול ללמוד

**שהנסיין יורינו כי גם הטיפש, בכל ענינו
חכם הוא**

בסיום מסכת אנו אומרים יהי רצון וכו' שתהא תורתנו אומנותינו ונראה לבאר מה המיוחד בבקשה הגדולה שתהא תורתנינו אומנותינו. עפ"י מה שאמר הגר"ח סלובייצ'יק (הובא בקובץ הערות דוגמאות לביאור אגדות על דרך הפשט סי' י) **שהנסיין יורינו כי גם הטיפש, בכל ענינו חכם הוא.** עכ"ד. ולכן התפילה שכוללת הכל זה שהתורה תהא אומנותינו שאז נדע איך ללמוד אותה ואיך למצוא זמן ללמוד וכדו'

**ביאור לפי"ז בדברי הגמ' שאין תחילת
דינו של אדם על דברי תורה**

גרסינן במסכת קידושין (מ): אמר רב המנונא, אין תחילת דינו של אדם נידון אלא על דברי תורה [ליום הדין תחילת תביעות שעליו - מפני מה לא עסקת בתורה. רש"י], שנאמר "פטר מים ראשית מדון" [שפטר מעליו התורה שנמשלה למים, "ראשית מדון" הוא תחילת דינו. רש"י]. והקשו התוספות, דבגמרא שבת (לא). אמרו: בשעה שמכניסים אדם לדין,

אותך ללמוד מחשבים, או מכוונות וכו' – "הרי אילו היית מרגיש צורך והכרח כזה, כמו שאתה צריך לפרנס את עצמך, ללמוד תורה, שאתה זקוק לתורה כאוויר לנשימה, "כי הם חיינו", כמו שאתה זקוק לפרנסה, אז היית טורח להשיגה. ואם היית טורח להשיגה ודאי היית יודע ללמוד תורה כשם שאתה יודע לצוד" - אם היית מרגיש שללמוד תורה זה הכרח, בלי זה אין טעם לחיים, כי זוהי משימת חייך, תכלית חייך. כי הרי שאלה ראשונה ששואלים בעולם האמת היא, האם הגית בתורה? אז ודאי שהיית מרגיש צורך כמו שאתה צריך לקיים את עצמך, ואז היית רואה שאתה כן מוכשר, ואתה כן בנוי, אלא מה? משום מה היצר אמר לך: פרנסה צריך! כי אתה רוצה לאכול בשבת שניצלים... אבל תורה אפשר לוותר ח"ו, זהו העקב אכילס שלך! אם היית מרגיש את אותו הכרח בתורה כמו בפרנסה, יודע היית ללמוד תורה, כמו שאתה יודע לצוד. הרי גם את זה למדת. אינך מרגיש בכך. ההכרח אל יגונה, כי ההכרח הוא הדבר המוכרח ביותר.

במלאכה היתה לך! ודפח"ח. ומעין זה כתב הערוך לנר (נידה ע:).

איך הלל, אליעזר בן חרסום, ויוסף הצדיק מחייבים את דורינו הרי יש ירידת הדורות

ת"ר עני, ועשיר, ורשע באין לדין. לעני אומ' לו מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר עני הייתי וטרוד במזונותי, אומ' לו: כלום עני היית יותר מהלל? אמרו עליו על הלל הזקן... עשיר אומ' לו מפני מה לא עסקת בתורה? אם אומר עשיר הייתי וטרוד הייתי בכסי. אומ' לו: כלום עשיר היית יותר מר' אלעזר בן חרסום, שהניח... רשע אומ' לו מפני מה לא עסקת בתורה? אם אמר נאה הייתי וטרוד ביצרי, אומ' לו כלום נאה היית מיוסף, אמרו עליו על יוסף הצדיק... נמצא הלל מחייב את העניים, ר' אלעזר בן חרסום מחייב את העשירים, יוסף מחייב את הרשעים" (יומא לה:).

וצ"ב מה הדמיון בין אדם מדורינו שיש ירידת הדורות והנסיונות מתגברים וכמו שכתוב בדברי האר"י שמובא לקמן לדורו של הלל

אומרים לו: "נשאת ונתת באמונה, קבעת עתים לתורה", ומוכח שאין תחילת דינו על דברי תורה אלא על משא ומתן. ותירצו שאכן שאלה ראשונה היא על משא ומתן באמונה, אבל מכל מקום מענישים אותו תחילה על שלא קבע עתים לתורה. ועיין תוספות סנהדרין (ז. ד"ה אלא) ובבית יוסף (או"ח סימן קנה).

והקשו המפרשים על תרוץ התוספות, אם דנים את האדם תחילה על ביטול תורה, אם כן מדוע שואלים אותו תחילה על משא ומתן באמונה, וכשנפרעים ממנו מענישים אותו תחילה על דברי תורה, לכאורה מסתבר לשאול תחילה על דברי תורה וגם להעניש תחילה על ביטולה.

וכתב העיון יעקב (קידושין שם) ליישב על פי תנא דבי אליהו הנ"ל שהוכיח לו ממה שיודע לצוד שיש לו שכל ללמוד לכן שואלים תחילה את האדם על משא ומתן, כדי שלא יוכל להשיב שלא ניתן לו בינה ודעת מן השמים כדי ללמוד תורה. ולאחר שנודע שאכן היה לו דעת כדי להתעסק במשא ומתן, שפיר שואלים אותו מדוע לא קבעת עתים לתורה, והרי דעת לעסוק

בענין גדלות המעשים בדורות הללו
כתב האר"י בשער הגלגולים
 (ירושלים תרכח דף סב ע"ב) וז"ל
 'שמעשה קטן **מאוד** בעסק התורה
 והמצות בדורות אלו, שקול כנגד כמה
 מצוות גדולות שבדורות שלפנינו, כי
 בדורות האלה הסטרא אחרא גוברת
 מאוד, עד לאין קץ ולכן המעט יחשב
 להרבה מאוד'. ותמיד לא ידעתי עד היכן
 הדברים מגיעים עד שמצאתי בספר
 מתלמידיו של אברהם אבינו מאמרי
 הגה"צ ר' **מאיר חדש** זצ"ל שביאר
 שבדורו של סדום, הקב"ה הסכים להגן
 על כל העיר אם ימצא בה עשרה צדיקים.
 וז"ל 'והקב"ה הסכים עימו אם ימצאו
 צדיקים הוא ישא לכל המקום בעבורם.
 ובאיזה צדיקים מדובר? דאמר ר' יוחנן
 כל צדיקים שכתוב בסדום צדיקים כתיב
 (בראשית מט, ט) יחסית לאנשי סדום הם
 היו צדיקים. הם ירדו קמעא פחות משאר
 אנשי סדום. הם יכולים לרדת עוד מעט
 ולא ירדו ירידה זו' ומבואר שהגדרת
 צידקותם שלא ירדו יותר אע"פ שהדרדרו
 הרבה מאוד. וכח של עשרה צדיקים

כאלה יכול להגן על עיר שרובה פושעים
 שהקב"ה רוצה להשמידם.

**כלפי עניני העוה"ז האדם לא פוטר את
 עצמו בטענה שיש ירידת הדורות ואין כח
 אז ה"ה בד"ת**

אלא ודאי שטוענים כנגדו שהרי מה
 הטעם שהלל וכן כולם למדו הרי היו להם
 תירוצים אלא הם הרגישו מחויבים ללמוד
 ושבילעדי התורה אין חיים ולכן למדו ולגבי
 החיים לא שמענו שיש ירידת הדורות
 שמישהו לא טורח להשיג אוכל אם הוא
 חולה או אם זה עיקבתא דמשיחא שהיוקר
 יאמיר שאם "באמת היה רוצה", היה מוצא
 איזו דרך לעסוק בתורה ולהגיע לידיעתה
 כהלל, ז"א שתובעים ממנו ומחייבים אותו
**על שלא מסר נפשו על לימוד התורה
 לחיות חיי צער כהלל, או עכ"פ כעין הלל.**

מעלת התפילה

כתוב במדרש גדולה היא התפלה לפני
 הקדוש ברוך הוא, אמר רבי אלעזר רצונך
 לידע כחה של תפלה, אם אינה עושה כלה
 חציה היא עושה, קין עמד על הבל אחיו
 והרגו, יצאה גזרה (בראשית ד, יב): נע
 ונד תהיה בארץ, מיד עמד ונתודה לפני
 הקדוש ברוך הוא, שנאמר (בראשית ד,

פועלת את פעולתה, והוכיח כן מהא דאיתא בגמרא (שם סב:), ויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר לשאול בלט, אמר רבי יוסי ברבי חנינא כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם, שנאמר והמלך דוד זקן בא בימים ויכסהו בבגדים ולא יחם לו, והיינו דכיון שזלזל בחשיבות הבגדים נענש שהבגדים לא חיממוהו, ולמדנו בזה כלל גדול דכשמזלזלים בדבר אין זוכים לתועלתו. (וענין זה יבואר בהרחבה בפרשת בשלח) ושמעתי ממרן הגר"י לוויןשטיין זי"ע שזה הוא הטעם שבזמנינו אין התפילה פועלת כדורות הקודמים, דכיון שבני אדם מזלזלין בענין התפילה בה שוב אין זוכים לתועלתה, ואינה פועלת את פעולתה ולכן שומה עלינו לבאר ערכה וחשיבותה של התפילה כדי שלא נבא לזלזל בה חלילה, ומתוך כך נאבד את סגולתה. ומו"ר הגר"נ צ"ל היה אומר שמח שבחורים מתפללים בשטיבלאך במקום להתפלל בישיבה זה גם כן בכלל בני אדם מזלזלין בהן (משרא"ב עה"ת ח"א עמ' רטו)

יג): גדול עוני מנשוא, אמר לפניו רבונו של עולם כל העולם אתה סובל ולעוני אי אתה סובל, כתבת (מיכה ז, יח): נשא עון ועבר על פשע, סלח לעוני שהוא גדול, מיד מצא חסד לפני הקדוש ברוך הוא ונמנע ממנו נע חצי הגזרה, שכן כתיב (בראשית ד, טז): וישב בארץ נוד, מכאן אתה למד שגדולה התפלה לפני הקדוש ברוך הוא. וכן חזקיהו הנביא בשעה שאמר לו (ישעיה לח, א): צו לביתך כי מת אתה, מיד (ישעיה לח, ב): ויסב חזקיהו פניו אל הקיר, אמר לו הקדוש ברוך הוא (ישעיה לח, ה ו): שמעתי את תפלתך וגו' [והוספתי] הנני יוסף על ימך חמש עשרה שנה, שכן כתיב (תהלים קמה, יט): רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם.

למה בימינו אין התפילות פועלות

בגמרא ברכות (ו:): אלו דברים שעומדים ברומו של עולם ובני אדם מזלזלין בהן, וברש"י, דברים שעומדים ברומו של עולם - כגון תפלה, שעולה למעלה.

והנה יסד הגר"י בלאזר זללה"ה (כוכבי אור ח) שכשמזלזלים במעלה אין היא

הלימוד מזה למעשה . עד כמה חשוב הערכה של התפילה

והארץ לישראל, הלא השמים מוכרחים להאיר, והארץ מוכרחה להצמיח, והרי הם כמכונה המסורה בידי מפעיליה, בעוד שישראל יכולים לעשות ויכולים שלא לעשות, ומהו הק"ו?

לכל נברא גשמי ישנו שורש עליון רוחני
אלא ביאר הרב דב יפה זצ"ל בספרו לעובדך באמת (פרשת נצבים עמ' שס) שבאמת יש לדעת שלכל נברא גשמי ישנו שורש רוחני עליון שמנהיג אותו, וכפי שאומרים תוס' במס' חולין (דף ז), על המעשה ברבי פנחס בן יאיר, שהלך לפדיון שבויים ופגע בנהר גינאי, וציווה עליו להיחלק כדי שיוכל לעבור. ובתחילה סרב הנהר להיבקע וטען הנהר לרבי פנחס: "אתה הולך לעשות רצון קונך ואני הולך לעשות רצון קוני, אתה ספק עושה, אני ודאי עושה". וכתב התוס' שם, ששמה השר של הים הוא שהשיב לו כן.

והנה, כבר הבאנו בפרשת כי תשא ובמאמר "הקדושה שמקדישים המלאכים את הקב"ה את דברי מורנו הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל, שהמלאכים

מה הק"ו ממה שהשמים והארץ לא שינו מידתם
העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ החיים והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך (פרק ל, יט).

רש"י מביא את דברי חז"ל: "העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ" - אמר להם הקב"ה לישראל, הסתכלו בשמים שבראתי לשמש אתכם, שמא שינו את מידתם, שמא לא עלה גלגל חמה והאיר לכל העולם... הסתכלו בארץ שבראתי לשמש אתכם, שמא שינתה מידתה, שמא זרעתם אותה ולא הצמיחה... ומה אלו השמים והארץ) אם עשו ציוויו של מקום אינם מקבלים שכר ואם חטאו אינם מקבלים פורענות - אעפ"כ לא שינו מידתם, אתם שאם תעשו תקבלו שכר ואם חטאתם תקבלו פורענות, על אחת כמה וכמה".

המקדישים בשמי מרום, אינם כמכונה המוכרחה לעשות פעולתה, אלא שהיות שהם זוכים להשגות עליונות בכבוד ה' מחמת היותם נבדלים מהחומר ובהיותם ניצבים בעליונים מול הדר כבוד ה' ותפארתו, אין להם בעולמם דבר זולת הרצון לקדש את ה' ולעשות לו נחת רוח, ומרצונם הגמור הם מקדישים, ללא שום כפייה.

ולפי"ז י"ל שהק"ו שעשה הקב"ה לא היה מהשמים והארץ עצמם אלא מהשרים שלהם, שששים ושמחים לעשות רצון קונם אעפ"י שאינם מוכרחים על כך. ואם תשאל שעדיין יש פירכא לק"ו, שהרי לשרי השמים והארץ קל יותר לעשות רצון הבורא, שהרי גם השגותיהם גבוהות יותר וגם אין יצר הרע שמסית אותם, בעוד שאצלנו ההשגות פחותות וישנו גם יצר הרע שמסית אותנו על כל צעד ושעל, וא"כ ק"ו פריכא הוא?

עלינו להתבונן בשרי השמים והארץ אשר השגותיהם בכבוד ה' ותפארתו מביאות אותם לעשות את רצון קונם למרות שאין להם לא שכר ולא עונש על מעשיהם, וללמוד בק"ו ביחס לעצמנו, שבנוסף לחיוב לשמוע בקול ה' מחמת כבוד ה' ותפארתו, יש לנו גם שכר על קיום מצוות ועונש על עבירות וזו סיבה נוספת לשמוע בכל ה'. ומה שלנו קשה יותר מאשר לשרי מעלה, אין בזה כדי להפחית במאומה את גודל החיוב, וכפי שנתבאר. עכ"ד הרב דב יפה זצ"ל בפרשתינו.

הקדושה שמקדישים המלאכים את הקב"ה
 ויש להוסיף מש"כ עוד בספרו לעובדך באמת (כי תשא עמ' רפג) ויאמר הראיני

התירוץ על כך: הן אמת שלנו קשה יותר לעשות את רצון הבורא מאשר לשרי השמים והארץ, אך קושי זה אינו מהווה

נא את כבדך (לג, יז). הנה בברכה של הקב"ה ולעשות נחת רוח ליוצרם, וכל ראשונה של ק"ש, מתואר הסדר שבו מקדישים המלאכים, השרפים והאופנים את הקב"ה. יש שטעו לחשוב, שהמלאכים מוכרחים במעשיהם ע"י הקב"ה.

אך מורנו הגה"צ ר' אליהו לאפיאן זצ"ל, אמר שטעות היא בידם, כי אם המלאכים מוכרחים במעשיהם ע"י הקב"ה, הרי גם סדר הקדושה שלהם אינו נאמר מתוך רצונם והכרתם, ואיזה שבח יש בזה לקב"ה? הא למה הדבר דומה, לראובן שאומר לתוך מכשיר הקלטה "ראובן קדוש, מלא כל הארץ כבודו", ואח"כ הוא מפעיל את המכשיר ובוקע מתוכו "ראובן קדוש, ראובן ברוך..."

אלא, אמר ר' אלי', אין ספק שכל מעשיהם של המלאכים - מרצונם הגמור נעשים, בלא שום הכרח. אלא שהואיל והם זוכים להשגות עליונות בכבוד ה' מחמת היותם נבדלים מהחומר ומחמת היותם ניצבים מול הדו כבוד ה' ותפארתו, אין להם בעולמם דבר, זולת הרצון לקדש את שמו

זולת זה - הבל וריק הוא בעיניהם. והנה, גם לאנשים כערכנו, אין שום קושי לזוטר על סכום מועט של כסף - בכדי להמנע מעשיית עברה, אבל סכום גבוה עלול להיות נסיון עברנו.

ברם, ככל שההשגה בגדולת ה' יתברך גבוהה יותר, כך כל הדברים שזולת זה - הופכים להיות אפסיים יותר. לפיכך, ההשגה הגבוהה של המלאכים בגדלות ה' מביאה לכך שכל מחמדי תבל, כפחות משווה פרוטה נחשבים אצל המלאכים.

והוסיף ר' אלי': זהו שאנו אומרים "נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום" - אנו מתפללים, שנזכה לקדש שמך בעולם, עם אותן השגות בגדולת ה' ותפארתו שהמלאכים מקדישים בשמי מרום • השגות שבגינן כל מחמדי תבל, כאין וכאפס נחשבים אל מול רצון ה'. עכ"ד הרב דב יפה זצ"ל.

"ומלאכים יחפזון" - דין שייך גם במלאכים, שאין להם יצה"ר וחטא, כדאמרו (חגיגה ט"ו.): הוציאו למלאך

מיטטרון ונתנו לו 01 מכות מפולסא דנורא, וכן בגמ' (ב"מ פ"ה:): נתנו לאלהו הנביא 01 מכות מפולסא דנורא, כי גם המלאכים (טועים) עם מלאכים מתנהג הקב"ה במידת דין, ועם ישראל במידת רחמים). ועוד, 'ומלאכים יחפזון' - שממהרים בשליחותן למלא פסק דין.

כח הציור מסייע להשבה אל הלב

ויש להוסיף מש"כ בספר ילקוט לקח טוב (ויקרא עמ' קלה) "אחרי מות שני בני אהרן" (טז, א)

"משלו משל לחולה שנכנס אצלו רופא. אמר לו אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב. בא אחר ואמר לו: אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות כדרך שמת פלוני. זה זרזו יותר מן הראשון, לכך נאמר 'אחרי מות שני בני אהרן' (רש"י).

(הרא"ם גורס ברש"י שהרופא השני אמר לו רק אל תאכל צונן ואל תשכב בטחב שלא תמות והשלישי הוסיף ואמר לו כדרך שמת פלוני).

מוסר גדול יש ללמוד מכאן, מבאר הגר"י ניימן זצ"ל בספרו "דרכי מוסר": אפילו

לאהרן הכהן הגדול, משיח ה', לא די במה שאומרים לו שלא יבוא בכל עת אל הקודש, ושאם יבוא ימות – אלא צריכים להוסיף ולהזהירו שלא ימות כבניו. תוספת זו נועדה להגדיל רישומם של דברים, שכן דבר שאדם רואה בעיניו, עושה עליו רושם יותר מאשר שמיעתם גרידא. שלמה המלך אומר בקהלת (פרק ט): "כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפורים האחוזות בפח".

כל אחד יודע שיום המוות הוא סוף כל אדם. בכל זאת אין די בידיעה גרידא. כדי לעורר את האדם מתרדמתו, משתמש החכם מכל האדם בהמחשות ובציורים המבליטים יותר מציאות זאת, ומשווה את מצבו של האדם לדגים הנאחזים במצודה ולצפורים הלכודות בפח.

במציאות אנו רואים שאף על פי שמצב בני האדם הוא "כדגים שנאחזים במצודה", בכל זאת הולך לו כל אחד לדרכו, תוך התעלמות מאחריתו. בענין זה כבר כתב רבינו יונה בספר "שערי תשובה": "יומן הדברים שאדם חייב לזכור בעבורם יום

לתלמיד של ר' פרידא וצריך לשנן לעצמו עינים אלו מאות פעמים עד שהדבר יגיע אל לבו. כי בעוד שאת הדברים הנקלטים בשכל לומדים בעלי כשרון בקלות, הרי שלגבי הבנת הלב דומים הכל לאותו תלמיד וזקוקים ללמוד ארבע מאות פעמים כדי להכניע את לבם. אינה דומה הבנת השכל לתחושת הלב.

על הגר"א מוילנא מסופר, שבילדותו למד בלילה אחד את המסכתות "זבחים" ו"מנחות" שהן ארוכות וקשות. במקביל מספרים עליו שאת המשנה "אלו דברים שאין להם שעורי גס-כן למד במשך לילה אחד שלם. אף על פי שתפיסתו היתה כל כך מהירה, עד שיכל ללמוד זבחים ומנחות בלילה אחד, מכל מקום כדי להשפיע על הגוף שיקבל על עצמו את עול המשנה של "אלו דברים" וכו' נזקק הגר"א להקדיש לזה לילה שלם עד שיכנסו הדברים בלבו. מזה נוכל ללמוד עד כמה צריך להתבונן ולעמול להחדיר את דברי התורה בלבנו, ולא להסתפק רק בידיעת השכל. וזהו מה שאמר הכתוב: "יתנה בני לך לי".

המוות כדי שלא יתבטל ואל תרפינה ידיו מעבודת ה' יתברך. ותדד שנתו מעליו לעמול בתורה ולהתבונן ביראת ה' ולתקן מידות נפשו, ולהשיב מעלות היראה והאהבה ולחשוב מחשבות איך יגדיל ויאדיר מצוות להיות לנפשו סגולה ואוצר, כענין שנאמר: "חכם לב יקח מצוות", כי ידע ויזכור שהימים קצרים כמו שאמרו חז"ל היום קצר והמלאכה מרובה והפועלים עצלים ובעל הבית דוחק" (שער שני כ"ב). ולעיל (אות טז) אומר רבינו יונה "ויש על האדם לחדש לו בכל יום מצוות, אולי הגיע תור מותו ולא יחסר המצוות ההן".

כוונתם של דברים: עיני יראת שמיים אינם נקנים לאדם ולא נכנסים בלבו בראיה בעלמא או על ידי ידיעה גרידא. נדרשת להם עבודה רבה. מצינו בגמרא שלר' פרידא היה תלמיד שהיו צריכים ללמוד אתו ארבע מאות פעמים עד שידע את הדבר הנלמד. והוא הדין - הוסיף המשגיח דישיבת לומזיה הגר"מ רזנשטיין זצ"ל - בעיני יראת שמיים. כל אחד דומה

מהעולם יוציאוך. דע את אלקי אביך, יבואו הימים אשר לא חפצת כל ימיך. הלא ידעת אם לא שמעת אל עפר תשוב ועפר אתה בחיך. ולמקום אופל וחושך יוליכוך, ועד הקבר ילוך. זכור נא את יום צאתך מארצך וממולדתך ומבית אביך. חילך יהא לזרים כעמלך, ואין לאל נגדם להרים את ידיך. טוב מותך מחיים יאמרו יורשיך, ברוך שהגיענו לסוף ימיך. ילידי ביתך ישכחוך, יום לשנה יזכרו את שמך. כל רעיך ואחריך יבגדו בך, גם שוכבת חיקך תעוות אותך. למה לא תזכור יום אשר לבנים ילבישוך, ושחורים יכסוך! מעט תבן יוצע תחתך, מכל העמל אשר עמלת בחיך. נר יהיה דלוק על ראשך, וכנגד פתח ביתך יישירו רגליך. סביב יהלכון אנשי שלומך, וכשתילי זיתים בניך. הפועל כפים ישאוך ולבור תחתית ישכיבוך. פתח פיך יהא מכוסה ועיניך, ושברי חרסים על פניך. צידה תהא לרמה במותך, ולא ישאירו כי אם עצמותיך. קרוביך ואוהביך ישובו לביתך, ואתה תשאר שם לבדך. ראה את זאת בעיניך, ושוב תשוב מעוונותיך. שם תשים משפטיך טרם כל אלה יגיעוך. תן תודה

הסבא מקלם זצ"ל אמר, שאפילו אם האדם יודע בשכלו את כל התורה, עדיין רחוק הוא מאד ממעשה. דומה הדבר, הוסיף הסבא, לשני בני אדם, שהאחד מהם יודע היטב מה על חברו לעשות, וזה שצריך לעשות אינו יודע כלל מה לעשות. ברור ומובן, שמה שראובן יודע לא יעזור מאומה לשמעון. וזוהי כל עבודת האדם - לטהר את לבו ואת נפשו, שלא יהא שום הפסק בין שכלו לבין לבו. ולכן הזהירה התורה על אכילת שקצים ואמרו חז"ל "ונטמתם - אל תקרי ונטמתם אלא ונטמתם". כי כל הדברים האלה מטמטמים לבו של אדם לבל יכנסו דברי תורה בלבו.

על רבים מגדולי ישראל מסופר שהיו מעוררים את עצמם על ידי ציור ותיאור יום המיתה והדין שבפני בית דין של מעלה. להלן שיר שכתב הגאון ר' עקיבא איגר שבו דברי התעוררות על פי סדר הא"ב.

אתה בן אדם צדה הכינה לך טרם יבוא השמש ויחשיך. בטרם יכבה נרך, תכין לך הדרך. גדור אשר פרצת בחיך, טרם

שהוא בכלל בינוני. ואז חשב לעצמו שנכנס תחת הגדר של רב חסד מטה כלפי חסד. אך מיד שמע שהשכינה משיבה מה הוא כעת, חי או נפטר? וענו לה חי הוא. ותיכף נשמע קול: "אתה זה וזה... (בלשונות של חירופים) עשה תשובה על עוונותיך מאחר שאתה עדיין בחיים": והתחיל להתייפח בבכי גדול.

"אתם ניצבים היום כולכם" (כ"ט - ט') רש"י מביא (פסוק י"ב) את המדרש תנחומא "למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם ואמרו: מי יכול לעמוד באלה". נשאלת השאלה למה רק עכשיו "הוריקו פניהם" ולא קודם, בשעה ששמעו הקללות שבתורת כהנים בפרשת בחוקותי? ומתרצים, הקללות שבפרשת בחוקותי נאמרו בלשון רבים, ו"צרת רבים חצי נחמה", וכמו שכתוב במדרש רבה כאן: "בצר לך - כל צרה שהיא של יחיד היא צרה, וכל צרה של רבים אינה צרה", כל אחד חשב בליבו, לא אלי הדברים מכוונים

לה' אלוקיך, ואז תנוח ותלך לבטח בדרכך. (הג"ר עקיבא איגר זצ"ל, אגרת סופרים) בספר "דרכיו נימוקיו ושיחותיו של החפץ החיים" (עמ' פב) מובא בשם הר"ר מרדכי דוב שראה פעם את ה"חפץ חיים" נכנס באחד מעשרת ימי תשובה בעליית בית כנסת כדי להתבודד. עמד הר"ר מרדכי דוב מאחורי הדלת ושמע כיצד ה"חפץ חיים" מצייר לעצמו שנכנס לדין בפני בית דין של מעלה, ועומד לפניהם והכרוז מכריז שיבואו כל זכויותיו לפניהם.

וצייר כיצד הגיעו מחנות של מלאכי קודש שנבראו מהתורה שלמד עד כה ומן המצוות ששמר בכל ימי חייו וכן מהזכויות שזכה בהתפשט חיבוריו בתוך כלל ישראל ועל ידי כך זיכה את הרבים. כה רבים היו הזכויות עד שבעצמו התפלא על רוב מספרם.

אחר כך צייר שמכריזים וקוראים לכל חובותיו שיבואו להעיד עליו. גם מהם באו מחנות רבים, מהם כאלה שהעידו על חסרון בעשיית המצוה, האהבה והדביקות ועוד כהנה רבים. עד שהכריע הבית דין

אלא לרבים, לכלל, אבל כאן נאמרו הקללות בלשון יחיד, לכל אחד, לכן "הוריקו פניהם".

ה"כלי יקר" מתרץ בהקדם מה שיש להוסיף ולשאול, מהו הלשון מאה קללות חסר שתיים, מדוע לא כתוב צ"ח קללות? אלא צריך לומר, שכוונת המדרש, שעיקר הורקת פניהם היתה בגלל שתי הקללות שלא נתפרשו בתוכחה, היינו "כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר" [כ"ח - ס"א], "כל חלי" אחת, "וכל מכה" שתיים. אמנם יראו מאוד מן הצ"ח קללות הכתובות בפירוש, אבל לא הוריקו פניהם, כי מאחר שידעים את המכות ואת טיבן, יוכלו לדרוש ברפואתן, או לקדם פני הרעה. אבל משתי הקללות שלא נתפרשו, נבהלו והוריקו פניהם, כי מי יודע מה הן הקללות הללו, אולי הן יותר גרועות מכל הצ"ח קללות, הראיה, שהתורה חששה לגלותן, גם לא יוכלו לבקש רפואות להן מאחר שאינן יודעים מה הן. וזו כוונת המדרש, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, היינו בגלל אותן השתיים שלא

נתפרשו, הוריקו פניהם. בעל ה"שואל ומשיב" מתרץ, אם מזהירים אדם שילקה מלקות ולא אומרים לו כמה, או שאומרים לו מספר עגול, חמישים או מאה, יש להניח שהמספר אינו אלא לשון הבאי וגוזמא, ויכול להיות שיקבל הרבה פחות. אבל אם מזכירים מספר לא עגול, ניכר שזה מדוקדק וקצוב, ולכן הוריקו פניהם.(מדשן ביתר).

פרשת וילך

למה פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד

כתב רבינו החיד"א בספרו חומת אנך (דברים פרק ט א) 'אל תיראו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלקיך הוא ההולך עמך'.

צ"ב למה פתח בלשון רבים וסיים בלשון יחיד?

כוחה של אחדות

אלא ביאר וז"ל א. לומר דאם יהיה להם אחדות גמור שכלם נחשבים כאיש אחד אז כ"י השכינה שורה עליהם כמשז"ל על פסוק והוא באחד והוא אחד לא כתיב אלא והוא באחד דכשישראל הם באחדות

כ"י שוכן בקרבם. וז"ש אל תיראו ואל תערצו. והסגולה לזה הוא האחדות והיינו דקאמר כי ה' אלהיך הוא ההולך עמך שתהיו באחדות כאיש אחד ואז ה' הולך עמך לא ירפך ולא יעזבך.

בשלום נפשי וגו' עכ"ד ובפ' שלנו הוא אסמכתא בעלמא אך ההמצאה מחודשת ודוק והארך בתולדות חדשות ובמ"א נאריך בס"ד'. עכ"ל החיד"א. ומבואר שכל מה התפילה מתקבלת בכל ימות השנה זה מכח התפילה של ר"ה.

תפילות היחיד מתקבלות מכח תפילות הרבים בר"ה

ב. ואחר זמן ראיתי בספר קרבן מנחה להרב הגדול מהר"י חאגי"ז ז"ל סימן שמ"ו ששאלוהו דקדוק פסוק זה דפתח בלשון רבים וכו' והשיב דמשמע בילקוט בפ' פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם התפלה נשתיירה להם שהם מתפללים בר"ה ויה"כ אל תבזה אותה מהם ויש המצאה שנשמעת תפלת היחיד בכל זמן כגון שיתפלל עם הצבור בר"ה ויה"כ ויאמר קבל צלותי ובעותי בעידן עקתי וכשיצטרך היחיד בכל עת לדבר אל הקדוש ברוך הוא הקדוש ברוך הוא פונה אליו מכח התפלה דנשתיירה ממה שהתפללו הצבור באותם הימים כיון דרבים הם והם בקשו על תפלת היחיד שתקובל בכל זמן וז"ש חזקו ואמצו ברבים כי אח"כ לא ירפך ולא יעזבך וז"ש פדה

בכח כל אחר לקיים בימים אלו ותגזור אומר ויקום לך

ויש להוסיף **מש"כ הרב אלימלך בידרמן שליט"א בספרו באר החיים** (עמ' פב) להוכיח מגמ' מפורשת (ב"מ קה) ונפסק להלכה בשו"ע (חו"מ שכב יב) **אפשר להוכיח בראיה ברורה שהתפילה בימים אלו בודאי מתקבלת דקתני התם, החוכר שדה מחבירו [פירוש, ששוכר את שדהו בסכום קצוב לשנה] ונשדפה במכת מדינה, מנכה לו מן חכורו ואין החוכר צריך לשלם על שנה זו, כי מאחר וכל המדינה נשדפה אין אחריות הנזק עליו, ומיבעיא לן התם (קו). באם ציוה לו הממכיר לזרוע שם חטים והלך החוכר ושינה מדעת בעל הבית וזרע שעורים ונשדפו השעורים במכת מדינה אם חייב החוכר לשלם דמצד אתד יכול לטעון הלא היבול של כל השדות**

נשדפו במכת מדינה, והרי זה פסידא דבעל הבית, אך לאיך גיסא יכול המחכיר לטעון אילו זרעתה חיטי הוה מקיים בי (איוב כב כח) 'ותגזר אומר ויקם לך', ופירש רש"י (ד"ה ותגזור) 'מה שתבקש מן היוצר יעשה, ואני לא ביקשתי מן השמים בתחילת השנה שיצליחני בשעורים אלא בחטין', היינו שבראש השנה ביקש והתפלל שיצליח ה' דרכו בחיטים שיזרע בשדהו, ולכן כיון ששינה החוכר וזרע שם שעורים, ועל כך לא התפלל בתחילת השנה, ממילא נשדפה השדה יתד עם שאר כל השדות, ומסיק הש"ס דמסתבר שהצדק עם המחכיר ואין החוכר יכול לנכות מן השכר.

כלל עוונותיו מבדילין בינו לבין המקום, וקיר של ברזל מפסיק בינו לבין אביו שבשמים. אמנם בשולחן ערוך לא חילקו בין האנשים אלא ביד כל איש לטעון טענה זו, ועל ידה מוציאים כסף מן הדין, ומכאן שהתפילה של כל יהודי ויהודי פועלת בימים הללו כתפילתו של צדיק הדור, ומובטח לו שתפילתו תתקבל לפני אדון הכל אם יתפלל מעומק הלב.

הלימוד מזה למעשה. עד כמה חשוב לנצל את כח התפילה של ימים הללו ושל ר"ה בפרט

מה הוסיף לנו החג

מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה (לא י) וצ"ב למה דווקא בסוף שנת השמיטה משה רבינו מוכיח את עמ"י וכי לא טוב בתחילת השמיטה שאז הם פנויים ואינם צריכים לעבוד שילמדם את התורה אלא מבאר המשך חכמה כיון שעברה שנה תמימה ללא עבודה הרי ודאי כבר מצפים הם לרגע בו יוכלו לחזור אל העבודה בשדה ובכרם ציווה איפוא השם

וכמה הלכתא גבירתא איכא למשמע מהא מילתא, ונפרטם חדא חדא, דלכאורה הוה אמינא שרק כאשר המחכיר צדיק יסוד עולם, ויודע שבדרך כלל תפילותיו עושין פירות ונענה על בקשותיו, רק הוא יהא בידו לטעון שלא התפלל רק על החיטים שיצליחו ולא על שעורים, אבל יהודי פשוט אין בידו טענה זו, שהרי בררך

נאלצים להביא איתם גם את הטף שכן היכן יניחום לבדם? ולמה איפוא צריכה היתה תורה לצוות גם על הבאת הטף?

אלא מבאר בעל 'ילקוט האורים' שהכוונה כדי לתת שכר למביאייהם' בכוונה ציוותה תורה להביא את הטף למען תהא זו מצוה ויקבלו שכר עבורה רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות

והשפת אמת תירץ באמת הרי אין הטף עשוי לשמוע אלא להקים שאון ולבלבל את דעתם של מבוגרים שלא יוכלו לשמוע היטב ונשאלת איפוא הקושיה הטף למה באו למה באמת יש להביא את הטף וכי לא מוטב היה להשאירם בבית למען לא יפריעו להוריהם על כן בא התירוץ לתת שכר למביאייהם מוטב שיופיעו במקצת הורים ובלבד שיהא הטף נמשך לעבודת השם ויהיו אזניו קולטות את דברי התורה הקדושים דבר זה עשוי להביא להורים יותר שכר וריווח שאשר כי הם עצמם ייטיבו יותר לשמוע מכאן ילמד אדם שעליו

יתברך לעכבם דוקא אז לזמן מה ולקרוא לפנייהם בתורה למען ידעו כי גם בשעה שיהיו שקועים בעבודה החומרית ישמרו את התורה ויהיו קשורים אל מצוותיה

ועוד אפשר לבאר שהלימוד לאחר החג מה יצא לאדם מהחג

הרבה מתבוננים לפני החג מה החג הוסיף להם אבל אינם מתבוננים לאחר החג מה הוא הוסיף להם

ר' יצחק הוטנר היה מוסר שיחה לאחר החג לבדוק מה החג הוסיף להם

כי העיקר הוא מה החג לימד אותנו ומה נשאר לנו מ'הימים הנוראים'

למה מביאים את הטף

הקהל את העם האנשים והנשים והטף (לא יב) האנשים ללמוד והנשים לשמוע והטף למה באו?

אלא כדי לתת שכר למביאייהם (רש"י חגיגה ג)

וצ"ב מה הקושיא הטף למה באו שהרי אם באו האנשים והנשים מובן מאיליו שהיו

וצריך להבין א. וכי אם ה' לא היה מעניש את משה במילה הן זה לא היה קשה למשה רבינו.

ב. מה המיוחד במילה הן שבה קילסתיך (דברים י יד) הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים וגו' והמשיל לאדם שנותן למלך חרב חדה 'למה הדבר דומה? לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה. אמר המלך: התיזו את ראשו בה. אמר לו אותו האיש: אדוני המלך במה שכיבדתיך בה את מתיז את ראשי? ועוד צ"ב מה הדגש חרב חדה

ג. מה תשובה השיבו ה' שנענש על מה שאמר והן לא יאמינו לי. וכי אם משה רבינו לא היה אומר את המילה הן לא יאמינו לי אלא הם לא יאמינו לא היה נענש,

נענש על מה שקבע באופן ודאי שעמ"י לא יאמינו

אלא נראה לבאר עפ"י מש"כ העץ יוסף בהן קילסתיך כו'. כי מלת הן מורה על קיום הדבר ואמיתתו עד שאין ספק בלבו על זה. וזה השבח שמשה רבינו טוען שהוא הטיב להגדיר את האמונה

לבטל מקצת משלמות עצמו ולחנך את בניו לתורה וליהדות

ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימיך למות קרא את יהושע והתיצבו באהל מועד ואצונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד. (לא, יד)

מה הקפידה של משה רבינו על השימוש במילה 'הן' – הקביעה באופן ודאי שעמ"י לא יאמינו

המדרש שואל (ד"ר ט ו) הן קרבו ימיך למות. למה נגזר עליו מיתה בזה לשון 'הן'? למה הדבר דומה? לאחד שכיבד את המלך והביא לו דורון חרב חדה. אמר המלך: התיזו את ראשו בה. אמר לו אותו האיש: אדוני המלך במה שכיבדתיך בה את מתיז את ראשי? כך אמר משה: רבונו של עולם בהן קילסתיך שכך כתוב (דברים י יד) הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים וגו'. ובהן אתה גוזר עלי מיתה? אמר לו הקב"ה: שכן רע רואה את הנכנסות ואינו רואה את היוצאות. אמר לו: אי אתה זכור בשעה ששלחתיך לגאול אותם ממצרים ואמרת לי (שמות ד א) והן לא יאמינו לי. הוי הן קרבו ימיך.

יוסלה מסלוצק שאף אחד לא האמין שיצא ממנו ת"ח ולבסוף נעשה רבה של סלוצק

כח התפילה

בשנים הראשונות שלי בחינוך ילדי ישראל, נתקלתי בתלמיד מוכשר מאוד, אבל תזזיתי וקופצני במיוחד, עם בעיה של קשב וריכוז, יעצתי להורים יעוץ מקצועי ואבחון, לאחר חודש חל שיפור דרסטי אצל הילד לטובה, ולשאלתי האיר, מה קרה, ההורים הוציאו לי ספר תהילים, התחלנו יום יום לשפוך שיח ודמעות בתפילה להצלחתו, ואני מעיד שזה עשה את שלו ובגדול,

הייתי מעורב לפני מספר שנים, בחור שנזרק מהישיבה עקב גילוי שהוא נסחף ל"ע לטכנולוגיה פסולה, ההורים קיבלו בתדהמה את הבשורה על בנם, האמא ביקשה שימתינו שבועיים לביצוע פסק הדין, הצוות שאל למה שנעכב, הרי זה עלול להמיט עוד קילקול על בחורים אחרים, האמא ביקשה את האפשרות להתפלל על בנה, היא לא ידעה עד לאותו יום את מצבו הרוחני, ראש הישיבה

בבהירות עד שאין ספק בליבו על זה ולמה נענש במילה הן ולכן דימהו לאחד שנתן מתנה למלך חרב חדה כמו שחרב הורגת בבהירות כך גם הוא חטא בבהירות וזה מה שמשה טען שחטאו לא כזה ברור והיה דק מן הדק ולמה ה' אומר הן שמראה שאין ספק בליבו על זה. ועל זה עונה לו ה' שהוא שכן רע שרואה

את החסרות ואינו רואה את היתרות שגם משה עשה דבר רע במילה הן שבה הוא הגדיר את עמ"י עד שאין ספק בליבו שעמ"י לא יאמינו לו ועומק התביעה עליו שלעולם גם אם אתה חושב שעמ"י לא יאמינו אל תאמר את הדבר כדבר מוחלט שיתכן שכן יאמינו וכמו שה' אמר לו שהם מאמינים בני מאמינים ואתה אין סופך להאמין

הלימוד מזה למעשה . גם אם נראה לנו שהתלמיד לא מוצלח לא לקבוע שזה ודאי ואין כל סיכוי שישתנה שכן כל אחד יכול להשתנות והרבה יצאו ת"ח למרות שכלל לא ציפו מהם וכמו הסיפור הידוע עם

הסכים לעכב את ההחלטה בכדי שהאמא תוכל להשתמש עם כח התפילה על בנה, אכן לאחר שבועיים גזר הדין בוטל, הבחור המשיך בישיבה לתפארת, ולאחרונה הקים בית נאמן בישראל.

ג. אשרי ובא לציון שחרית, לאחר תפילת העמידה, "שלא נבוש ולא ניכלם ולא ניכשל לעולם ועד"

הגיע אלי סיפור לפני 20 שנה, בן למשפחה חרדית שפרש לחלוטין ופרק מעליו עול תורה ומצוות, האמא קיבלה על עצמה יום יום להתפלל בכותל המערבי על בנה שיחזור בתשובה, לאחר 5 שנים של תפילה בקביעות יום יום, בנס השגחה פרטית הבן חזר בתשובה התחתן עם בעלת תשובה שגדלה אצל הוריו, כיום הם זוג נשוי ומאושר, ומגדלים בקדושה את שמונת ילדיהם.

ד. בסיום תפילת שמונה עשרה העמידה, 3 פעמים ביום, בקטע "יהיו לרצון אמרי פי והגיון ליבי לפניך ה' צורי וגואלי

ש"ע ס' מ"ז, משנה ברורה ס"ק י'

בשם הרה"ק מבלז זי"ע, שמ"ע "במודים אנחנו לך"

אני רוצה להוסיף את התפילות שמוזכרות בהלכה

כסגולה בתפילה יום יום להצלחת חינוך הילדים

א. ברכת התורה בוקר, "ונהיה אנחנו וצאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה"

כמו"כ בשם הרה"ק מנדבורנה זי"ע, שחרית לאחר קיש ויציב, בקטע "על אבותינו ועלינו על בנינו ועל דורותינו".

להיפגש עם אבי המדוברת, ולשם כך הכין 'פשעטל' נאה על הסוגיה של חצי שיעור' עם 13 קושיות על הסוגיא ותירוץ נפלא.

כאשר דיבר עמו אבי המדוברת הציע לפניו את הפשעטל, אולם אחר כך שאלו: "איזה סוגיא לומדים עכשיו בישיבה?" ואז התבלבל הבחור והתחיל לדפדף בגמרא לכאן ולכאן כמי שאינו יודע במאי קא עסקינן, וכמובן שהשידוך ירד מעל הפרק... לבחור הייתה מכך עגמת נפש גדולה והוא לא יכול היה להירגע. הרי הוא כה התאמץ, וחזר על הפשעטל מאה פעמים ויותר, וכיצד זה לא הצליח להביא את הדבר לידי גמר טוב?, אך אחד הרמ"ים בישיבה חיזקו ועודדו לבל יפול ברוחו ולא ידאג, כי שום דבר אינו הולך לריק. ובפרט, אמר לו, הרי למדת ועסקת בתורה, ובוודאי שלא היה זה לחינם.

לא עבר זמן רב, עד שדיברו לו נכבדות שידוך אחר, וכעת החכם עיניו בראשו, יגע והכין את עצמו כדבעי לדעת היטב מה שלומדים כעת בישיבה, וחזר על שני דפים גמ' רש"י ותוס' ועוד, וכך ישב והגה כמה

כששאלו את הסטייפלר זי"ע איך זכה לבן כמרן שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א.

אמר שכל יום כבר 50 שנה בוכה בדמעות על בנו שיצליח בתורה ויראת שמים,

מרן שר התורה שליט"א היה אז בן 50 כבר סיים את כל הש"ס בבלי, ירושלמי, רמב"ם, שו"ע, עשרות פעמים ועדיין האבא הסטייפלער הקדוש זי"ע מתפלל יום יום על בנו רבי חיים שליט"א שיצליח.

מכאן אנו רואים את כח ומעלת התפילה של הורים על ילדיהם, הדרכי נועם מביא שבזמן הדלקת נרות שבת של האמהות בערב שבת, הן נמשלות לכהן גדול שמדליק המנורה בבית המקדש... וראוי לנצל ולכוון בעת רצון שכזו (גליון והערב נא של שטפשנט הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

השידוך שיצא בזכות סוגיית חצי שיעור
סיפר כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות משה שליט"א, על בחור בגיל השידוכין שהלך

בישיבה סוגיא אחרת יכול לשלוט בכמות ובאיכות גם בסוגיא אחרת כזקן ורגיל, והתפעל מאוד מגדלותו בתורה ובשיטות הראשונים, וכבר חשב שהוא 'ש"ס בחור', שהרי הוא לומד כעת מסכת אחרת לגמרי... ואכן נגמר השידוך בכי טוב.

אחר כך ישב הבחור והתבונן בנפלאות ה' עמו, כי ראה בעיניו שהסוגיא שלמד אז ביגיעה עצומה - היא זו שעמדה לו לעזר בשעת הצורך. ויש בזה מוסר השכל גדול בשבילנו, ששום דבר אינו הולך לריק, על אף שלא רואים זאת בחוש כל פעם. ובפרט בדבר מצוה שהאדם עושה למען כבודו יתברך ללא שום חשבונות צדדים, ובלי שום טובת הנאה, בכוחו להבקיע רקיעים, והוא דבר נצחי שאינו בטל לעולם. (הובא בכל העלונים פנחס תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

חופשה של מסירות נפש

מספר מגיד המישרים ידידנו הרב חיים זאיד שליט"א את הסיפור המדהים הבא,

לילות כמעט ברציפות, עד אשר ידע את כל דברי הסוגיא על בוריה הדק היטב. אך רבות מחשבות בלב איש... אבי המדוברת של שידוך זה חשב לעצמו טרם הפגישה: 'כיצד זה אדע שהוא באמת תלמיד חכם? הלא על, מה שלומד בישיבה ודאי חזר ולמד היטב, כדי שאתרשם ממנו שהוא אכן יודע היטב ללמוד. לכן כדאי שאכין לעצמי איזו סוגיא ידועה בש"ס, ונראה אם יש לו בקיאות גם ביתר המסכתות בש"ס'. וממחשבה למעשה, הוא החל ללמוד ולהכין היטב את הסוגיא של, 'חצי שיעור!' כאשר נפגשו, החל אכן לדבר עמו בסוגיא זו, באומרו: למדתי השבוע סוגיא נאה זו, ואני כבר הופך בדעתי זה זמן ועידן בטעם הדבר, למה חצי שיעור אסור, אי משום דחזי לאיצטרופי, או משום דילפינן מכל חלב לרבות חצי שיעור [יומא עד.], והנפקא מינה ביניהם וכו' וכו'. והבחור פתח את פיו בחכמה והתחיל לפלפל בסוגיא זו בשליטה מעוררת התפעלות, עד שיצא לבו של אבי המדוברת מרוב התרגשות, איך זה שבחור שלומד כעת

הפרדה מלאה וצניעות בשעות פעילות, הבריכות, אוכל כשר ואוירה רוחנית טובה, בה תוכל המשפחה לנפוש ולהנות שילדין תוך שמירה על קדושת המשפחה.

העסקה נסגרה והאב שילם ב'ויזה' - 12,000 ש"ח בתשלום אחד עבור ארבעה ימי נופש וחוויה לכל המשפחה.

חופשת הקיץ החלה ותאריך הנופש הגיע. כולם קמו מוקדם עם שחר בהתלהבות, הכניסו את התיקים והמזוודות והחלו בנסיעה לחופשה. לאחר מספר שעות הגיעו אל היעד, הורידו את המזוודות בהתרגשות ורצו לעבר לובי המלון.

והנה, בעודם ממתינים ב'לובי' לקבלת מפתחות הוודרים, רואה האב אל מול עיניו מראות נוראיים של חוסר צניעות. הוא ניגש למנהל ושואל: "סליחה, הלא אמרתם שזה נופש לציבור החרדי?!"

המנהל התנצל וסיפר שאמש בשעת לילה הגיעה משפחה הרחוקה מהדת שנתקעה ללא מלון, אך אל דאגה, עוד היום הם שבים לביתם.

סיפור שהוא כל כך מתאים לזמן בו אנו נמצאים - ימי בין הזמנים המלאים נסיונות ומאידך מסירות הנפש המתבקשת מאיתנו:

נמצאים אנו בשיאם של חופשת הקיץ. משפחות רבות יוצאות לטיולים ונופש במקומות שונים, אך עלינו לדעת, כי אדם ההולך בדרך ה' ושומר על משפחתו שלא ללכת למקומות שאינם צנועים או כשרים - ה' משלם לו ומחזיר לו.

ברצוני להביא מעשה שסופר בשנה שעברה, על מנת לחזק שוב טרם יציאתנו לטיול ונופש בימי החופשה: היה זה לפני כשנתיים. משפחה משכונת 'קרית הרצוג' שבעיר בני ברק, תכננה בקיץ יציאה לנופש בבית מלון.

אבי המשפחה שהיה אדם ירא שמיים המקפיד על קלה כבחמורה, בירר על מספר מלונות בארץ ובדק שהם אכן הרווחים מתאימים לרוח משפחתו.

לבסוף, סגר האב עם אחד מבתי המלון המיועדים לציבור החרדי, הכולל מוכן לו

זהו ניסיון קשה, אך וודאי מן הראוי לעזוב את בית המלון.

האב הוסיף להסביר לי את התלבטותו שהרי אם

יעזוב הוא את הנופש, הוא מאבד את כל ה- 12,000 ₪ ששילם כבר ב'ויזה' ללא קבלת החזר. אמרתי לו כי אני בדיוק בדרך לנהריה, אל הצדיק ר' דוד אבוחצירא שליט"א ואספר לרב על כך, אך אמרתי לו כי יש לו ניסיון גדול ואם יעשה מסירות נפש לכבוד ה' - וודאי לא יפסיד.

האב שהיה ירא שמיים גדול וידע לחשב את ההפסדים ברוח ובנפש, מול הרווחים מהנופש, החליט כי הוא מוכן לוותר על 12,000 ₪ ובלבד שילדים ומשפחתו ישמרו על קדושת וטהרת נפשם. הוא כינס את בני הכושפחה והסביר להם בנחת את הבעיות הרבות בבית מלון הזה וכי אין לה' נחת רוח מנופש שכזה.

לבני המשפחה, ובפרט לילדים הרכים, היה קשה מאד עם הבשורה, אך אף הם שקיבלו חינוך בקדושה מאביהם, הבינו

"טוב, אם הם עוזבים עוד הערב, אני מוכן להתפשר", אמר האב שדאג לקדושתם וחינוכם של עולליו הרכים. הם עולים במעלית בהתלהבות, נכנסים לחדרים הממוזגים ורצים אל המרפסת "אבא, אבא, בוא תראה את הבריכה איזו גדולה", אומר אחד הילדים. האב מגיע למרפסת והוא מזדעזע ממראה עיניו.

שעות נפרדות לגברים ולנשים, אך כל אנשי המלון יכולים לצפות בנעשה בתוכה. הוא לא יכל לחשוב שילדיו יטמאו את עיניהם וליבם.

אך זה לא הסוף, כשירדה המשפחה לחדר האוכל הוא מגלה שהאוכל כלל לא בכשרות שהובטחה להם. לבסוף נתברר כי הנופש בבית המלון היה מיועד לחרדים, אך כיוון שהמלון לא מילא את מכסת האנשים שרצה, פתח הוא את שעריו לציבור הרחב.

האב לא ידע את נפשו. הוא צלצל אל"י מיד, ושאל אותי מה לעשות. השבתי לו כי

מהנופש, כי אין להם מה לעשות במקום כזה, והשלימו עם ההחלטה. הם ארזו את החפצים וחזרו בחזרה ל"קרית הרצוג".

במקום זאת הלכו הם לטייל במקום אחר באותו לילה, סיפרתי זאת לר' דוד אבוחצירא, ור' דוד התפעל כל כך ואמר:

"ה' יחזיר להם על כך פי 3". "מיהרתי להתקשר לאב המשפחה ולספר לו על הבטחתו של ר' דוד. האב שמח ובישר זאת למשפחתו שעמדו בניסיון בגבורה.

לאחר חודש ימים, מתקשר אליי האב ומספר לי: "הרב זאיד, אתה לא תאמין!". "מה קרה?", שאלתי. "לפני ארבע שנים נגנב לי הרכב וחברת הביטוח טענה כי היא לא תשלם לי על כך שקל, מפבי שבדיוק ביום הגניבה נגמר לי הביטוח

אני טענתי שהם טועים מפני שהביטוח נגמר ביום למחרת, אך מאז לא קיבלתי שקל. והנה, היום הם מתקשרים אליי ומספרים לי כי אכן היתה להם טעות מרה, הם התנצלו והעבירו כעת לחשבוני סכום

של: 36,621 ש"ח הברכה של ר' דוד אבוחצירא ממש התקיימה".

שמחתי מאד לשמוע על כך, אך אז המשיך האב ואמר: "אבל ר' דוד הבטיח שאקבל פי 3, אם כן, הייתי אמור לקבל 36,000 ומדוע קיבלתי עוד 621 ₪ נוספים?!"

נדהמתי משאלתו, אך אמרתי לו שיחשב גם כמה עלה הדלק הלוך חזור וכמה הוצאות הוציא בדרך על הקניות, כי בוודאי ה' מחזיר על מסירות נפש עד לשקל האחרון. הוא הוציא את חשבון ההוצאות שהיה בביתו, ונדהם לגלות: 300 ₪ הוצאתי על הדלק ו-320 ₪ נוספים הוצאנו על קניות בסופר בדרך לבית מלון. מדהים, יחד זה יוצא 620 אבל עדיין", הוא המשיך לשאול, "אם כך מדוע קיבלתי משמיים שקל יותר מחברת הביטוח- 36,261 ₪ חייכתי ואמרתי לו שינסה להיזכר אולי קנה עוד משהו קטן בשקל בדרך לבית המלון. הוא חשב קמעא ונעתקה נשמתו: "נכון, זה מדהים!"

טרם נסיעתנו לבית מלון, קניתי לבני מסטיק שעלה שקל בחנות ליד ביתי". התפעלתי אף אני מההשגחה ואמרתי לו: "ראה כיצד בורא העולם לא נשאר חייב ומשלם שכר למי שמוסר נפש עבורו".

לא היה להם שום צורה לעצור את הבעיה מכל מיני סיבות, ורק היו מרבים בתפילות לישועת בתם בצורה שבו סדר הקב"ה את העניין, בני המשפחה לא יכלו לחשוב על המקור שמשם תבוא הישועה ולא ציפו להתפתחות מהמקום שלבסוף צמחה הישועה.

"אל מספר זה אל תתקשרו"
מעשה נפלא ונורא שהגיע אל המדור בשבוע האחרון ויש בכח סיפור זה לעורר הלבבות שלא להיות הלילה מהמכים את רעם בסתר ולשוב בתשובה שלימה על רוע מעלליהם בימים אלו של חודש אלול, וכפי הידוע שאין יום הכיפורים מכפר עד שירצה את הברו.

המעשה ארע עם בת ישראל שהתקשתה מאוד בנושא השידוכים בכל פעם שעלתה הצעה והתקדם העניין לבירורים על המשפחה היה קורה שהיו שומעים דברים לא טובים והיו מושכים את ידיהם מהשידוך. - וכך קרה פעם אחר פעם ולאחר כמה פעמים הבינו לאחר הקירת

כשנאמר לרבי שניתנו כמה מספרים של אנשים אצל מי לברר, ממשיך הרבי לשאול האם כבר התקשרו אליהם?", עונים ההורים שעדיין לא התקשרו אלא רק שמעו התרשמות מהשדכן ולאחר שהתרשמו לטובה

נוסף ולחומר לתגובות של p0583271323@gmail.com

שמר על כשרות

הסיפור הבא התרחש בימי לימודי בישיבה: אחד מחברינו בישיבה הגיש לחברים את ההזמנה לחתונתו: כלתו בת לאיש עסקים עשיר מאנטוורפן, אשר כמות למעמדו עורך את נישואי בתו באולם מפואר ויוקרתי בתל-אביב. "ומה בדבר ההכשר?" שאלו החברים. - "במשך השנה יש שם כשרות מקומית ברמה נמוכה, אך לרגל חתונה זו, חמי שכר את שירותיו של משגיח כשרות פרטי אשר יעמוד על כך שכל המוצרים שייכנסו באותו יום למטבח – יהיו מוצרים כשרים למהדרין מן המהדרין, וישגיח על הכנתם מריש עד גמירא. אין לכם מה לדאוג, הכל מסודר על הצד הטוב ביותר!!!".

רבות דיברו החברים והמתינו ליום המיועד בו יזכו ליהנות מסעודה משובחת כיד המלך, מורכבת ממנות רבות ומתוחכמות, כיד השף הטובה עליו. והנה הגיעה השעה, והבחורים ירדו מההסעה

נכנסו לבקש ברכה, עוד קודם סבב הטלפונים של הברורים, ובדעתם להמשיך להעמיק ולשמוע עוד - תיכף לאחר שיצאו מהקודש.

כאן נעצר הרבי וחשב עמוקות ונתן את הוראתו: "למספרים אלו תתקשרו, אך לטלפון זה אל תתקשרו", ויהי לפלא, ההורים שהיו אמונים על דברי הרבי עשו כדבר הוראתו וב"ה גמרו את השידוך כבר למחרת למזל טוב, הדבר התגלה רק לאחר תקופה ארוכה בשיחת אגב בין בני הזוג לאחר שנישאו ואז נודע פתרון הוראת הפלא של הרבי אשר הציל בס"ד ברוח קדשו את השידוך ממבקשי רעתו. (אשדוד בכותרות כי תבוא תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה

המנה הראשונה שהיתה סלט פירות עשיר שהוגשה בתוך חצי מלון. המנה הבאה היתה מרק מהביל גדוש בירקות קצוצים וחתיכות עוף. כשראיתי את חתיכות העוף, נזכרתי בדברי חברי המשוטט בחוץ, והחלטתי שלא לאוכלו, בעוד כל המסובים שמסביבי אוכלים ממנו להנאתם. לפתע אני רואה את משגיח הכשרות המיוחד שהביא אבי-הכלה, יוצא בסערה מדלת המטבח, וכשכולו נסער מסתודד עם הרבנים שבשולחן המזרח, שקראו מיד לאחד הבחורים. הבחור חזר אלינו נרעש ונרגש ולחש באוזנינו: משגיח הכשרות אמר לרבנים, שרק עכשיו הוא גילה שלמרק הוכנס בשר עוף משחיטה ברמה חלשה שאינה למהדרין. הוא אכן השגיח בבוקר על כל הבישולים הבשריים שישתמשו בהם אך ורק בבשר כשר למהדרין, אך הוא לא ידע שגם המרק יהיה בשרי, ולכן לא שם ליבו לכך שהשתמשו בהכנתו בעוף הלא מהדרין. הוא התייעץ עם הרבנים האם להודיע לכל הקהל העסוק עתה באכילת המרק, אך הרבנים חששו שאף אחד לא ישמע לו

הנוחה שהעמיד החתן לרשותם, וצעדו מעדנות אל האולם המואר והנוצץ. אני צעדתי פנימה יחד עם חבר חדרי שהוא גם נכדו של המשגיח המוסרי של ישיבתנו. ולפתע אני רואה אותו מסתכל בתדהמה בתכונה של טרם החתונה: הלבוש של המלצריות... ושל האורחות הכבודות מחו"ל, שהמחיצה שהיתה בגדר של פרוץ מרובה על העומד, לא חסמה את דרכם אל תחומי עזרת הגברים... מחיצה זו גם לא מנעה מהנערים צלמי הווידאו להיכנס לעזרת הנשים... ואז אמר לי חברי: אני לא אוכל בחתונה זו! - למה??? - חתונה שלא נשמרים בה גדרי הצניעות כראוי - אי אפשר לסמוך שיישמרו בה גדרי הכשרות!!!

בשעת הסעודה, יצא חברי הנ"ל החוצה לגינה המטופחתשל האולם, והתבודד שם ולא השתתף באכילה ההמונית של המנות המפוארות שהוכנסו בזו אחר זו והועלו על השולחנות הערוכים בטוב טעם. אני נשארתי בפנים וישבתי עם החברים הסועדים בשקיקה. הספקתי לאכול את

עתה באמצע האכילה, ובפרט הבעלי בתים מחו"ל שבלאו הכי אוכלים מהכשרים חלשים, לכן אמרו לו שיודיעו בצנעה רק לבחורי הישיבה שימשכו ידם מאכילת המרק. הדבר לא היה קל, במיוחד לאור העובדה שחלק מהבחורים כבר סיימו וקינחו את הקערה הריקה, וכל שנותר להם הוא להיאנח על מר גורלם שנכשלו באכילת בשר מכשרות שאינה מתאימה לבני תורה...

גינדל הייתה עניינית ומיומנת, כמו תמיד. הסירה לרגע את משקפיה ומימשה במקצועיות את האריגים שהושיטו לה השתיים. "סחורה משובחת, מעניין שלא ראיתי את הדגמים האלו בחנות של הרבנית..."

שורה, אם הכלה, נהנתה לקבל אישור על הבחירה המוצלחת שלה. "העדפנו לקנות בחנות החדשה של פייביש, הוא תלה מודעות על מחירים זולים יותר, ואני שמחה לשמוע ממך שגם הסחורה אצלו טובה..."

אבל עיניה של התופרת המבוגרת לא היו שמחות. "כואב לי הלב על הפרנסה של הרב", היא אמרה ונאנחה, בתוך כך שהיא נוטלת את סרט המידה שלה מעם השולחן, "מי יודע אם לא יעזבו אותו כל

שמחתי כל כך שאני ניצלתי מאכילת המרק המפוקפק בזכות עצתו של חבר החדר שלי. רצתי החוצה לספר לו את ההשגחה הפרטית אשר זכה לה, עקב זהירותו בגדרי הכשרות והצניעות, כמו שאמרו חכמים: 'חכם עדיף מנביא' (כשרות הבשר תשרי תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר

נוסף

p0583271323@gmail.com

היתור הגדול

אל ביתה של גינדל התופרת התקרבו אם ובת בפסיעות נרגשות; לא בכל יום ניגשים

וביום אחד לא בהיר בכלל החליט פייביש לפתוח חנות מתחרה, והוא בחר לעשות זאת סמוך ממש לחנותו של רבי נחמיה. ולא זו בלבד, אלא גם הכריז על מחירים זולים יותר כדי למשוך עוד ועוד לקוחות אל חנותו החדשה.

אף מילה לא יצאה מפיו של הראב"ד על המתחרה שההין לפגוע בפרנסתו, גם לא על הניסיונות הברורים שלו לפתות את הלקוחות. פרנסה היא משמיים, שוב ושוב הוא שינן את זה לעצמו ולבני ביתו, ואף אחד, גם לא פייביש והחנות החדנייה שלו, אינו מסוגל לגרוע ממנה כמלוא הנימה.

מרכבה הדורה עצרה בפתח חנותו של רבי נחמיה. סמל צבאי שהתנוסס עליה הוסיף לה חשיבות. שני קצינים מגוהצי מדים ועטורי דרגות יצאו ממנה ופנו להיכנס פנימה, אל תוך חנות הבדים המשפחתית של הרב.

ריצה, אשת השוחט של הקהילה שהייתה עסוקה בבחירת אריג נאה לשמלות שאותן תתפור לשתי בנותיה לקראת החג

הלקוחות, וישאירו את חנותו ריקה ושוממה..."

המודעות שתלה פייביש לא נעלמו גם מעיניו של רבי נחמיה, ראב"ד בריסק, שניהל חנות בדים כדי לפרנס את משפחתו. רבי נחמיה לא רצה להשתכר מרבנותו ומדיינותו, ולשם כך פתחה רעייתו הצדקת חנות. לעיתים, כשהייתה הרבנית נאלצת לשהות בביתה, היה הראב"ד מגיע אל החנות ומחליף אותה, יושב בעצמו בחנות ומשרת את הלקוחות...

במשך שנים התפרנסה משפחתו של הרב מממכר האריגים לתושבי העיר, עקרות בית חרוצות רכשו שם אריגים לתפירת מצעים ווילונות, אימהות צעירות בחרו שם פיסות בד מתאימות לתפירת בגד חדש לחג לינוקא שלהם, ילדי בר מצווה נרגשים הצטיידו שם לקראת יומם הגדול, ואף רבים מתושביה הנוכריים של העיר בריסק, שהכירו את בעלי החנות וסמכו על אמינותם, העדיפו לבצע שם את קניותיהם.

המתקרב, זזה קצת הצידה ופינתה להם מקום. "לקוחות חשובים אבל גם מחוץ לכותלי החנות המתין להם אי מי.

הגיעו", היא הסבירה לילדות שלצידה, "הם, בוודאי מתכוננים לבצע כאן רכישה משמעותית היטב חרה לו, כשהבחין במרכבה הצבאית הנעצרת ליד פתח חנותו של הרב. לקוחות כאלו בדיוק הוא צריך בחנות

הרבה יותר מאיתנו". רייצה הייתה מהלקוחות הנאמנים של החנות, שלא עזבו אותה לטובת החנות המתחרה, ובליבה חשה כעת שמחה על הרווח המשמעותי הצפוי לרב ולרבנית מהעסקה הזו עם אנשי הצבא.

ולרגע הזזה הוא ארב מחוץ לחנותו של רבי נחמיה.

גלילים נשלפו מן המדפים ונפתחו זה אחר זה מול הקצינים המגוהצים. סחורה איכותית, משובחת וטובה נפרסה לפניהם על הדלפק,

בתוספת הסברים אדיבים וייעוץ מקצועי.

הצעת מחיר מסודרת נכתבה על דף מכתבים רשמי של החנות.

"נצא רגע לעשן סיגריה, נסכם בינינו על סוגי האריגים שעדיפים לנו, וכבר נחזור", הודיעו השניים, הסחורה כולה נשארה פתוחה על הדלפק, ממתינה להם--

ואף מיתר לא פקע בליבו, מול העוולה שהוא גורם במו פיו לבעליה של החנות הוותיקה, ואף שריר לא זע בפניו למראה ערימות האריגים שנותרו שם מיותמות על המדף---

באותו ערב ישבו הרב והרבנית וחיזקו זה את זה באמונה ובביטחון בקב"ה. אף אדם בעולם אינו יכול ליטול מהם לקוח, אם לא נגזר כך משמיים. אף עסקה ששייכת להם אינה יכולה להילקח מהם, בלעדי רצונו של מקום, אף רובל שהם היו אמורים להרוויח

מאנשי הצבא אינו יכול לשכון תחת זאת בקופתו של שום מתחרה. ופייביש?

הקולות והמראות משכו קהל של סקרנים שהצטופפו סביב החנות. לא בכל יום מתרחש כאן, בבריסק שלהם, אירוע משמעותי כזה-

"חשב לעשות עליהם קופה, לא ידע עם מי יש לו עסק", התלחששו "מביני דבר", בתוך שהם נדים בראשם לפייביש המסכן.

"עכשיו זה יעלה לו ביוקר. הוא ישב כמה שנים בבית הסוהר, וגם יצטרך למכור את החנות כדי לשלם את הקנס שיטילו עליו", ידעו אחרים לנחש.

חיזור כמו הקי"ו ורועד בכל איבריו ניסה פייביש לגשש אחר כיסא לשבת עליו, בטרם יקרוס. היטב ידע הוא כי הצדק איתם... ובכל זאת, אולי יצליח להסביר משהו לקצינים המאיימים. אולי ינסה לשכנע אותם שרק תקלה בלתי נעימה קרתה כאן... אבל לשונו דבקה לחיכו מרוב אימה, והחנות על מדפיה העמוסים החלה לחוג סביבו, כשהקצינים עזי המבע מיטשטשים מול עיניו.

כן, פייביש היה בסך הכול המקל. ה'חייב' שדרכו

התגלגל אליהם רצון ה'.

האם יש טעם לכעוס על אותו מקל, לנטור לו

איבה או לרצות לנקום בו חלילה!?!?

למחרת שוב הגיעה המרכבה הצבאית ההדורה, והפעם היא נעצרה ליד חנותו של פייביש. גם הפעם קפצו ממנה שני קצינים במדים מגוהצים, אבל הפנים שלהם לא בישרו טוב-..

אגרוף שהלם על הדלפק היה הפתיח, זוג אזיקים שנשלף מהכיס הבהיר את רצינות הדברים. "מחיר זול הצעת לנו, נוכל יהודי", סינן הגבוה מבין השניים בזעם, "את הרווח האמיתי שלך תכננת לגרוף על ידי אונאה במדידות..."

ופתאום הוא קרס תחתיו אל הקרקע, אתמול. רק רצון אמיתי לעזור ליהודי מעולף. הנתון בצורה.

בחסות המהומה שקמה, והניסיונות לעורר את פייביש המסכן מעלפוננו, לא הבחין אף אחד בדמות שפופה שחצתה בריצה את השביל המוליך אל החנות, נצמדה אל החלון האחורי שלה - השליכה משהו פנימה.

משם התרוממה הדמות, וכאילו כלום לא קרה, מיהרה להתקרב אל בעל החנות שעדיין היה שרוע מעולף על הרצפה.

רבי נחמיה. "פייביש, פייביש", הוא לחש לו לתוך אוזנו, "השלכתי לתוך המחסן שלך את ה'ארשין' שלי. פתח את העיניים, קום והתאושש, הם יראו שיש ברשותך 'ארשין' ויניחו לך לנפשך".

מכשיר מדידה מדויק שאושר על ידי הממשלה. עצם הימצאותו של מכשיר כזה בחנות הינו אישור לכך שהמדידור בה הן על פי החוק.

שום הרהור של 'מגיע לו'. שום בדל מחשבה על ההתנהגות הבלתי מוסרית

שום בסיס לטענות כלפיו...

"איך אוכל להודות לך, רבי?" הוא לא ידע את נפשו מול אצילות מידותיו של רבי נחמיה.

לרבי נחמיה הייתה כעת דרישה אחת מן המתחרה המבויש שמולו, וליבו של פייביש החסיר פעימה. מן הסתם הוא יבקש ממנו עכשיו כי יסגור את חנותו, או לפחות יעביר אותה למקום מרוחק... אולי יתנה עימו כי ייזהר על נפשו ולא ינסה שוב 'לגנוב' לקוחות בדרכי עורמה מתוחכמות. ואולי?!--

אבל פייביש, שכבר היה מוכן לכל תנאי שלא יהיה, לא האמין למשמע אוזניו.

"תבטיח לי, פייביש, שעד יומי האחרון לא ידע אף אחד בעולם ממה שהתרחש כאן היום. יחשבו כולם שה'ארשין' היה ברשותך מאז ומעולם, ולא יעלו בדעתם שיש לי קשר להימצאותו במחסן" - זה היה התנאי שהציב רבי נחמיה מול המתחרה שלו.

ורק אחרי פטירתו של הראב"ד התפרסם הסיפור המופלא והכה גלים בעיר.

(מתוך הספר 'שו"ת רבי איסר יהודה הובא במשמרת השלום אלול תשפ"א הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

כשמתאמצים מצליחים

המשגיח של ישיבת קמיניץ, רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, היה יליד ארצות הברית ולמד בישיבת תורה ודעת שבראשה עמד רבי שרנא פייבל מנדלוביץ' זצ"ל. רבי משה אהרן היה חפץ בכל מאדו לבוא ללמד תורה בארץ ישראל, מפני שידע שתורת ארץ ישראל יש בה מעלה מיחדת, ורצה להתחזק ולהתרומם. דא עקא,

שבאותה תקופה שלטו הבריטים בארץ ישראל, והם לא נתנו להכנס אליה אלא רק למי שהיה בידו אשור עליה שכנה סרטיפיקט'. אותם אשורים נכספים חלקו במדה ובמשורה, וכל אחת מהמפלגות בארצות הגולה קבלה מהן כפות מסימת. גם אגדת ישראל שבארצות הברית קבלה כמות של אשורים, מי היה האחראי על חלקת האשורים בארצות הברית? ראש ישיבת תודה ודעת, הישיבה שבה למד! "בודאי הרב לא ישיב את פני ריקם", סבר הבחור ונגש אל ראש הישיבה לבקש אשור. "איני יכול לתת לך", השיב ראש הישיבה. "מבחינת הבריטים אין הבדל אם באשור משתמש אדם יחיד או משפחה שלמה. על כן אין הגיון שאפח אשור שיכול להועיל למשפחה שלמה ואתן אותו לאדם בודד!" לאחר מספר ימים הוא פגש את דודו, רבי חיים פנחס שינברג זצל שידע על שיחתו עם ראש הישיבה. "נו, קבלת אשור לארץ ישראל?", שאל הרב שינברג. "לא", אמר רבי משה אהרן. "ראש הישיבה אמר שאין זכוי שאקבל אשון". "אז אינך מענין לעלות!" חרץ הרב

42

שינברג. רבי משה אהרן התפלא. "איני רוצה? אני רוצה בכל מאדי ונפשי: אך מה אעשה ולמרות תחנוני ראש הישיבה אמר שאין לי סכוי לקבל אשור?" אם באמת היית רוצה לעלות לארץ ישראל, המזודה שלך כבר היתה מובנה ומסדרת, זה נקרא לרצות: אם יראו בשמים שאתה באמת משתוקן לזה - המב"ה כבר יתן לך את בקשתך! רבי משה אהרן שמע את הדברים, ובמקום להתוכח עם דודו עשה כדבריו וארז את חפציו במזודה גדולה. בנוסף, הוא בקש מהוריו דמי כים שאתם יוכל לעשות את צעדיו הראשונים בארץ, וכן רשימת כתובות של מברים שבהם יוכל להעזר בבואו אליה. לאחר שהכל היה מוכן, הוא בא אל רבי חיים פנחס ואמר: "זהו, הכנתי את כל הדברים לנסיעה. הכל מוכן ומזמן".

לתמיהת רבי משה אהרן המשיך ראש הישיבה: "הבאתי אשור למשפחה שלמה, אך אחד מבני המשפחה חלה והם לא יכולים כעת לעלות. מאחר ואין אפשרות לסדר את הבירוקרטיה עבור משפחה אחרת במקומם, אוכל לתת אותו רק לאדם בודד, אם אתה מוכן - אתה יכול להשתמש בו ולעלות לארץ". "כבר הבנתי את המזודה ואת שאר הדברים הנצרכים", אמר רבי משה אהרן, ובאותו יום עלה על האניה. מה לומדים מהסיפור הזה? אם אדם באמת רוצה ויוצא ועושה פעולות כדי להגיע למטרה, אז אפלו אם מיאשים אותו ואומרים לו שאין סכוי שתבמשו יעשה, מכיון שהוא היה מוכן והתבונן בכל כחו להשתבות ולהתחזק - הוא יזכה לטיעתא דשמיא נפלאה והקבה יתן לו את הכח לנצח את היצר הרע. "ונתנו ה' אלקיך

טוב מאד", ענה הדוד, כעת שים לב: מעתה אין לך יותר חפצים בארון בישיבה! כל מה שיש לך בעת בארון - נכנס אל תוך המזודה!" רבי משה אהרן פנה את חפציו גם מהארון הישיבתי, ולבשוף היו כל חפני

כל מי שעיני שכל לו, יודע שמלבד הקושי ואי הנוחות הנלווה לפתרונות הקש הנ"ל, הרי שלא יעברו כמה חודשים עד שגם הם לא יוכלו לפתור את הבעיות המתגברות והולכות, ובעקבות ההזנחה העקבית יתרבה החורבן עד כדי כך שלא רק ששמעון לא הרוויח כלום על ידי שקימצן מלתקן, אלא מעתה יאלץ למחזר משכנתא ולהיכנס לחובות אדירים כדי שיוכל לשפץ מחדש את כל הדירה.

אם בדירה רגילה הרי זה כך, כל שכן בנין רחב ממדים כמו שלנו, אם נמשיך להשתמש בפתרונות קש כאלה (מחוסר תקציב), הרי שלא יעבור הרבה זמן עד שנאלץ לחשוב על שיפוץ יסודי ונרחב בכל רחבי הבית.

החכם מכל אדם מלמדנו (קהלת י', יח): בעצלתים ימך המקרה ובשפלות ידים ידלף הבית, ופירש רש"י: 'בעצלתיים' - כשאדם מתעצל ואינו מתקן פרצה קטנה שבתקרת הבית. 'ימך המקרה' - ישפל הבנין המקרה את הבית והמסכך עליו, 'ידלוף הבית' - יטפף דלף גשמים.

בידך"! בתה של קבלה אחת אך לפי זה מתעוררת קשיה עצומה: הקב"ה רוצה מאתנו תשובה, ומה אנחנו נותנים לו? "כי תצא" - פעלה קטנה של יציאה והתקדמות. האם זה מספיק?!

(הרב גואל אלקריף בספרו שש באמרתך הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר p0583271323@gmail.com)

מחיר ההזנחה

אחר כמה גלגולים של שכירות, חנך שמעון ר. את דירתו המרווחת, לא לפני שהשקיע דמים מרובים בשיפוץ הבית והתאמתו לצרכיו. עברו מספר שנים טובות, והנה מתגלה תחת הכיור במטבח נזילות קטנה, באמצע הסלון מתחיל לטפף גשמי ברכה, בשירותים מתחיל להריח ריח לא נעים בלשון המעטה, ומחמת חוסר תקציב מחליט שמעון לפתור בעיות אלו בקלות, תחת הכיור מוחלפים כל יום כמה סמרטוטים, על השולחן בסלון מונחים דרך קבע דליים גדולים, ומפיץ ריחני פותר בעיית הריח.

שאין מוסד יותר קדוש וחשוב, בארה"ב זה דבר די נדיר, וכך יתכן שהאבא אומר כך והבן אומר אחרת, ובמקרה זה יצא הדבר לטובה... יום אחד אמר לו אביו, שאם הוא לא יסכים בתוך יומיים ללכת לאוניברסיטה, אז האב יצא החוצה, ימתין עד שיבוא אוטובוס, וישכב תחתיו להדרס למוות! (עקידה ומסירות נפש ממש...).

הבן נדהם, ומרוב פחד כתב מכתב אקספרס לאחיו שכבר למד בישיבה בירושלים, וביקשו שילך מיד למרן החזו"א זצ"ל וישאל את פיו מה לעשות. האח קיבל את המכתב, ונבהל מאוד. הוא נסע תיכף לחזו"א וסיפר לו את כל הסיפור, והחזו"א חייך ואמר לו כך: "תכתוב לאחייך שיתחיל תיכף ומיד להתפלל בפה מלא לקב"ה תפילות מיוחדות בענין זה, שהקב"ה ישנה את דעת אביו! כי בספר חסידים (סימן קל"א) כתוב שכשאדם מתפלל לקב"ה על עניינים רוחניים, ע"פ רוב הוא נענה כיון שביקש מה שהקב"ה רוצה, ולא על גשמיות, לכן אם מתפללים על רוחניות בד"כ מצליחים!". האח כתב זאת

אנחנו לא נסכים להיראות כמו אותו איש עצל ששלמה המלך ע"ה כתב עליו (משלי כד, ל-לא): 'על שדה איש עצל עברתי ועל כרם אדם חסר לב. : והנה עלה כולו קמשונים כסו פניו חרולים וגדר אבניו נהרסה'. אלא 'אחזה - אנכי אשית לבי ראיתי לקחתי מוסר' (שם, לב), להתלכד יחד כאיש אחד בלב אחד, להקדים רפואה למכה, ולא לגרום להזנחת כבוד בית ה' מחמת כסף - קטן יחסית.

תפילה על רוחניות מתקבלת תמיד

אספר לכם סיפור: לפני עשרות שנים, היה בחור ישיבה אמריקאי בירושלים, שקיבל מכתב מאחיו הצעיר בארה"ב, שכל רצונו לבוא ללמוד בישיבה בארצנו הקדושה, אבל אביו, למרות שנולד בירושלים וזכה לראות בצעירותו במו עיניו את מרן המהרי"ל דיסקין זצ"ל, כשהגיע לארה"ב התקלקל, ודרש מבנו שילך ללמוד לתואר באוניברסיטה. אבל הבן שרצה ללמוד בישיבה, התחיל להלחם באביו. בארץ זה פחות מצוי, אבל ארה"ב נוסדה ע"י גויים מורדים, ורוח המרד קיימת עד היום הזה. למשל כיבוד אב ואם, שמקובל בכל העולם

בתפילתו, רק שאם הוא מתפלל על דברים רוחניים, כגון על הצלחה בתורה ומצוות ונחת אמיתי מבנים ובנות- זה נקרא 'שקורא באמת', ואז הוא כמעט בטוח שהקב"ה יקבל את תפילתו, אבל תפילה על גשמייות אינה 'קריאה באמת' (עי' גם בפרי צדיק לר' צדוק הכהן מלובלין פרשת וילך ושבת תשובה אות כא). ועל זה אנו מבקשים "כתבנו בספר החיים למענך", שיהיו לנו חיים למען ה' ולא למען הגוף הגשמי.

שני דינים עוברים על האדם בר"ה והנה יש לנו שתי גמרות בשני עמודים של אותו הדף, שלכאורה סותרים זה את זה. במסכת ר"ה (טז.) נאמר: "אדם נידון בר"ה וגזר דינו נחתם ביוה"כ", ולא מבואר אם מדובר על צדיקים, בינונים או רשעים, ומשמע שכל אדם בלי שום הבדל נידון בר"ה ונחתם ביוה"כ. אבל בעמוד ב' אומרת הגמרא ששלשה ספרים נפתחים בר"ה, אחד של צדיקים גמורים, אחד של רשעים גמורים, ואחד של בינונים. צדיקים גמורים נכתבים

לארה"ב, ואחיו קיבל את המכתב ותיכף ומיד התחיל להתפלל, ובתוך יום ניגש אליו אביו ואמר לו: "אני אביך ואתה בני, אין לי כח להלחם בך, קח את הכסף לכרטיס ותסע לך לחיים טובים ולשלום!". הבחור הגיע לכאן והצליח מאוד מאוד, עד היום הזה.

אוצר החכמה

הפסוק אומר "קרוב ה' לכל קוראיו", וחז"ל שואלים (ויקרא רבה יז-א) האם ממש לכל קוראיו? ת"ל לכל אשר יקראוהו באמת. החסיד יעב"ץ (ממגורשי ספרד, בפירושו למס' אבות פ"ו מ"ח), והביאו רבנו בספרו ימי רצון בסוף המאמר הראשון לחודש אלול) מבאר זאת כך: מה זה "קורא באמת"? ממנ"פ, אם הוא לא מאמין בה'- אז הוא סתם אפיקורס ולא עליו מדבר הפסוק, ואם מדובר על אחד שלא כיון בתפילה- אז הוא בכלל לא 'קורא', אז איך יש מצב שהוא כן קורא' אבל יש בזה אפשרות של 'אמת' ולא אמת'? והוא מתרץ שודאי מדובר שהוא מאמין בה' וגם מכוין

להתחתן פעם נוספת, אף שכבר לא היה צעיר במיוחד.

אשתו השניה היתה נשואה קודם ליהודי חשוב, הם חיו עשר שנים ולא היו

להם ילדים. בעלה נפטר זמן מה לאחר מכן היא התחתנה עם ר' יוסף צ"ל.

האמת היא שהוא פחד להתחתן איתה, שכן לא היתה בידו עדות ברורה על אשתו הקודמת אם היא באמת איננה בחיים, אבל הרב מבריסק צ"ל דחף אותו מאוד להתחתן, והם התחתנו. הם חיו יחד שמונה שנים ללא ילדים, אחר כך נולדו להם בן ובת.

פעם שאלתי את ר' יוסף של מי המופת הזה, והוא אמר לי: זהו מופת שלי. אף פעם לא בקשתי ברכה מהרב מבריסק, כי הוא דחף אותי לשידוך, ולא רציתי לצערו שבגלל זה עליו לתת לי ברכה. כנראה שמשום כך זכיתי להיוושע.

זהו מעשה קטן! הוא לא ביקש אף פעם ברכה מהרב מבריסק כדי שלא לצערו,

ונחתמים לאלתר (מיד בר"ה, ולא צריכים את יוה"כ), רשעים גמורים נכתבים ונחתמים לאלתר למיתה, בינונים תלויים ועומדים (דהיינו מי שאינו צדיק ולא רשע אין לו שום דין בר"ה,

שיחות הגר"ש ברעוודה ירח האיתנים עמוד 17 הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

היתור שהוליד

אספר לכם שלושה מעשים מהסוג הזה. כל אחד מאתנו ודאי שמע ואף מכיר באופן אישי על אנשים שהגיעו לצדיקים גדולים, התעקשו וקיבלו מהם ברכה ונושעו. אינני מזלזל חלילה בסיפורים הללו, אבל המעשים הבאים שונים במקצת.

את המעשה הראשון שמעתי מהגאון ר' יוסף ליס צ"ל. במלחמת העולם השניה הוא ברח עם ישיבת מיר, בהותירו אחריו את אשתו וילדיו שכנראה נספו במלחמה. אחר תלאות מרובות הגיע לאמריקה, ומשם לארץ ישראל. בהגיעו לארץ החליט

ובזכות זה נפקד בבן ובת!

המשיך בעל ה"לשם" ושאל: "ומדוע אינך

בוכה בתוך הבית? למה דוקא כאן במחסן?"

?

ענתה לו: "לא רציתי להפריע לך בעת לימודך". אמר לה: "בעבור זה, יהיו לך ילדים".

המעשה השני הוא על בעל ה"לשם" הקדוש. הוא היה גאון, קודש קדשים, מגדולי המקובלים, ידע את כל התורה, וכתב חיבורים שונים בכל מקצועות התורה.

ואכן כך הוא.

המעשה השלישי הוא על יהודי מירושלים שבמשך שנים רבות לא היו לו ילדים. והנה הוא שמע שבבני־ברק חי אדמו"ר צדיק, בעל מופת גדול, וידוע שמי שזוכה לקבל בבית מדרשו מפטיר' ביום א' של ראש השנה - זוהי סגולה נפלאה לילדים.

הוא ניגש לרבי, סיפר לו את מצבו, והרבי מיד אמר לו: "תגיע בראש השנה

ביום הראשון ותקבל מפטיר".

בליל ראש השנה, אחרי מעריב, פוגש מיודענו יהודי, ותוך כדי שיחה מספר לו הלה: "שמעתי שמפטיר אצל הרבי זו סגולה לילדים, ולכן הגעתי במיוחד לבני ברק לראש השנה, בתקוה שלא יהיה שם

היתה לו בת שבמשך כמה שנים לא היו לה ילדים. פעם הלכה לרופא, והרופא הודיע לה נחרצות כי אין מה לעשות ולעולם לא יהיו לה ילדים. היא הגיע הביתה בלב שבור, נכנסה הביתה והנה היא רואה את אביה הקדוש, בעל ה"לשם", יושב ולומד. היא לא רצתה להפריע לו ללמוד, ולכן יצאה החוצה, נכנסה למחסן שהיה בחצר, ושם בכתה.

אחרי זמן מה הוצרך בעל ה"לשם" לצאת החוצה, והנה קול בכי עולה באוזניו. נכנס למחסן, וכשראה את בתו שאל אותה: "מדוע את בוכה?" אמרה לו הבת: "אין לי תקווה, הרופא אמר שאף פעם לא יהיו לי ילדים".

**הכיבוד הורים שהאריך חיים נפטר
שלוש חודשים אחרי פטירת אמו
למען יאריכון ימיך**

על רבי יעקב עקיבא ברונשטיין זצ"ל כתב לנו אחד מבני המשפחה אודות כיבוד האם שהאריך את חייו, וזכות היא לנו לפרסם את הדברים לזיכוי הרבים: לפני כ 21 שנים התגלה בגופו של אבי מורי הכ"מ שומה חשודה. הוא הלך לרופא עור אשר המליץ להוריד את השומה ולשלוח לפתולוגיה, ואכן החשדות שלו התבררו כמוצדקים, והשומה התגלתה כגידול סרטני מהסוג המסוכן שאחוזי הריפוי שלה לרוב אינם מהגבוהים. מה גם שהגידול הממאיר החל להתפשט ולגרום בעוד מקומות בגוף.

הגידול הוסר בניתוח שעבר ב"ה בהצלחה. מה עושה יהודי יר"ש שצרה כזו נחתת על ראשו?! מפשפש במעשיו וחושב במה יוכל להתחזק כדי להעביר את רוע הגזרה.

הלך א"מ זצ"ל אל מורו ורבו הגאון המופלא ר' משה שפירא זצוק"ל

משהו שיצטרך את המפטיר, ואז אוכל אני לקבלו".

כששמע זאת אותו יהודי ירושלמי, החליט לוותר בלב שלם על המפטיר שהבטיחו הרבי. למחרת הוא לא התפלל אצל הרבי, כדי שהשני יזכה במפטיר. בשנה הזו הוא נפקד בבת! [יש לציין שבעל המעשה מוכר לי באופן אישי].

"כלום מעשה בא לידך". נכון שהבניינים הגדולים הם העיקר, אבל דווקא

במעשים הקטנים - שם האדם נמדד!

העיקר כלפי השי"ת זה לא מה שאתה עושה, אלא מה שאתה, וזה - "לך לך"!

כי את זה אתה יכול לתת להשי"ת, להיות חסיד מתחסד עם קונו.

(תפארת שמשון בראשית קסט הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף

p0583271323@gmail.com)

ושאלו: "קיבלתי איתות מן השמים, מה עלי לעשות, מה לקבל על עצמי?"
 והתענין בה וברצונותיה, כאילו אין שום דבר מלבד זה בעולם.

ענה לו הרב: יש לך אמא אלמנה תכבד אותה בכל יכולתך ממש תחטוף!!

מלבד זאת תמיד חיפש דרכים לשמח אותה אם זה במאכל אהוב או עיתון שמאד נהנתה לקרוא, כיתת רגליו לחנות מרוחקת כדי לקנות לה.
 עוד קודם לכן היה מצטיין בכיבוד ההורים שלו, אך ידע שאלו דברים שאין להם שיעור.

הוא ידע שהיא מאד אוהבת שירה והיה יושב ושר שירים המוכרים לה ומהנים אותה.

ומאותו הרגע ביטל את כל רצונותיו בפניה, בכל בוקר התקשר לברכה ב"בקר טוב" והיא ברכה אותו ב"בהצלחה וכל טוב" והרגישה שהוא כ"כ מחכה לזה. בכל יום ממש היה מגיע אליה לאחר "סדר ב" ויושב לשוחח איתה ולהתענין בה.

הוא שסדר ימו היה צפוף ביותר והחברותות התחלפו במשך היום כדי לזכות ללמוד איתו, חוץ משיעור עיון שהיה מכין בכל יום כדי למסור בישיבה הקטנה בה לימד, וקשה עד בלתי אפשרי היה למשוך אותו לשיחה של סתם, ישב עם אמו שחכתה לביקור היומי הזה בהשתוקקות של ממש בכל יום מחדש,

כשלא הרגיש כ"כ טוב, יכול היה בקלות לפטור את עצמו בתירוצים של "אני לא מרגיש טוב, אני כבר אבוא מחר וכד" תמיד מצא פתרונות. נדירות היו הפעמים שבהם באמת לא יכול היה לבוא או אז התנצל בטלפון והבטיח שמיד כשיוכל יבוא בשמחה.

בלילה הראשון בשעה מאוחרת, לדרוש בשלומי, ענתה לה האחות "הוא נראה מצוין, הוא שקוע בקריאת ספר..." בימי האישפוז במחלקת טיפול נמרץ הספיק א"מ לסיים מסכת וחצי!

מה שהטריד אותו בזמן האישפוז היה מה יהיה עם אימו בליל הסדר שהרי היא רגילה לחגוג לילה נשגב זה בביתו כבר שנים בחסדי שמים הוא שוחרר לביתו בערב החג ממש בצהרי היום, ומיד הודיע לאימו שהיא אורחת הכבוד בביתו לחג.

וכמה שניסו בני המשפחה לבקש ממנו שינוח והם יטפלו בסבתא במסירות, בשום אופן לא וויתר על הזכות!

גם בתקופת הקורונה כשנכפה הריחוק מן הקשישים נעמד מתחת לחלון ביתה ו"ביקר" אותה משם.

לפני כחצי שנה החלו ייסורים לתקוף אותו ומכיוון שנחשב לחולה אנקולוגי כמובן שבדקו אותו ביסודיות אך הבדיקות יצאו תקינות ולא גילו את הסיבה, א"מ המשיך לסבול ייסורים איומים.

הסבתא זכתה לאריכות ימים ושנים ותמיד היתה אומרת "שתדעו לכם שאני חיה בזכות יענקלה"

המחלה היתה שקטה במשך תשע שנים, ואז התפרצה שוב במינון נמוך, כשא"מ לא נותן לחולשה או לכאבים כלשהם למנוע ממנו את קיום המצווה החשובה של כיבוד הורים, והיו לו לפעמים תופעות קשות כמו קוצר נשימה וחום שלא יורד וכו', אך אמא כבודה במקומה מונח ואת הקבלה שקיבל אז אינו עוזב אלא ממשיך לקיימה ביתר שאת, כשהוא מוצא תחבולות ועצות שונות כיצד לעשות זאת.

בערב פסח לפני שנתיים אושפז עם סיטורציה נמוכה ביותר (ערך של 64)!! ממש שערי מוות! כשהרופאים עומדים משתאים ולא מבינים בכלל איך הוא חי.

הוא אושפז למשך מס' ימים במחלקת טיפול נמרץ כשהוא מקבל תמיכה נשימתית. במאמר מוסגר באותו אישפוז לא הרשו לבני המשפחה לשהות לידו בלילה, אימי שתחי' התקשרה למחלקה

יותר מכך, זמן קצר לפני פטירת אימו ע"ה ערך בדיקות דם והתוצאות היו יותר טובות מאי פעם, כשל אדם חזק ובריא לחלוטין!

כמובן שאימו הקשישה לא ידעה מכלום. אמו מרת חווה ברונשטיין ע"ה נפטרה ב"ט באייר תשפ"א כשהיא בגיל 94.

בשבעה על אמו סבל ייסורים נוראים ולא יכול היה לשבת על כסא נמוך, אך קיבל את כל המנחמים בסבר פנים יפות, כשהם אינם מודעים לסבל הנורא שעובר עליו.

p0583271323@gmail.com

איך זוכים למליצי יושר

רבינו בעל ה'ערוך לנר' בספרו 'מנחת עני' בפרשת האזינו, מצטט את דבריו של רבי יצחק בגמרא, (ר"ה טז, ב), לפיו "כל שנה שאין תוקעין לה בתחלתה – מריעין לה בסופה. מאי טעמא – דלא איערבב שטן".

והוא כותב שמצאנו שכשראש השנה חל בשבת, היו שנים רעות ביותר ושנים טובות ביותר. בשתי השנים שנחרב בית המקדש, ר"ה חל בשבת, כמובא בתלמוד הירושלמי תענית פ"ד. ולפי זה הוא תוהה

סבלו היה כה רב עד שלא יכול לשכב במיטה ונשאר לשנת לילה על הכורסא. אך בבקר התגבר כארי והלך למסור את השיעור בישיבה כרגיל.

לאחר כחודש עבר שוב בדיקה מקיפה בכל גופו, ואז התגלתה המחלה הארורה במקומות שונים ומסוכנים מאד.

הוא עבר ניתוח מסובך בגב ולאחר הניתוח נשאר משותק בכל פלג גופו התחתון. ומה אמר בביה"ח כשהוא שוכב

אותו שר סורר ראה שאשתו יכולה להציל אותו מעונשי המלך, והמשיך לעשות מעשים רעים. כל פעם שעשה בעיות ורצו להענישו, נעמדה אשתו מול השופטים והצילה אותו. עד שבאחד הימים חטא השר והיה אמור לעמוד למשפט – אך יום לפני המשפט הוא לא התאפק והעניק לאשתו מכות נאמנות, עד שכל פניה היו סגולות- אדומות מהחבלות.

ובכל זאת, באה האשה למחרת לפני המלך כדי לשחרר את בעלה מעונש.

המלך ראה את החבלות בפניה ותהה מי הכה אותה כך. האשה שתקה, והמלך הבין שבעלה הרשע עשה זאת.

אמר המלך: "אם כך, את לא סניגור. את קטגור!!" – והעניש את בעלה השר מנה אחת אפיים, גם על העוונות שעשה וגם על שהכה את אשתו, שכל כך הגנה עליו.

והנמשל, כותב רבינו הערוך לנר זיע"א, כאשר עם ישראל עושה עבירות בכל ימות השנה וראש השנה חל בשבת, באה בת זוגו של עם ישראל, הלא היא שבת

ושואל: אם כך, האם כשחל ראש השנה בשבת, השנה תהיה טובה או רעה?

הוא משיב על כך במשל ארוך על "שר אחד בעבודת המלך שחטא והמלך קצף עליו עד מאוד ויצו להשופטים לדונו כפי שורת הדין. וילך השר לבקש לו מליצים היותר טובים שיעמדו לו בשעת דינו, אבל המליצים נשמטו להם אחד אחד ולא נשאר איש שרצה לקבל עליו המשרה הזאת, באמרם כי אין לו התנצלות ואחת דתו להיענש. והשר בראותו כי אין איש עומד לו בשעת דחקו ויצר לו מאוד, ויגד לאשתו את כל הדברים האלה. ותנחמהו אשתו ותאמר אליו: למה פניך נופלים ומה לך תלך אל המליצים. הלא אנכי יוצאת ובאה בחצר בית המלך הפנימית, וגם שם לי אוהבת קשורה בנפשי שתעמוד בעת צרתי. הסכת ושמע אנכי אדבר לך אל המלך ואל השופטים..."

ואכן, כך היה. אשתו של השר הסורר ובן הבליעל דיברה לטובתו לפני המלך. המלך הקשיב לדבריה ושיחרר את בעלה מעונש.

בשבת, נתאמץ בתשובה בלי הפסק, כי המופלא ממנו בל נדע ובמכוסה ממנו בל נשאל, ומי יודע אחרית השנה אם טוב ואם רע הוא...."

אם כך, כשראש השנה חל בשבת, ואנו רוצים שהשנה שלנו תהיה נפלאה וטובה, עלינו להתחזק בשמירת השבת בצורה מיוחדת. כך נזכה ש'בת הזוג' שלנו, השבת, תגן עלינו כסנגור מצוין. (הניסוח של הרב שמואל ברוך גנוט שליט"א, דרשו)

וגם השנה שראש השנה לא חל להיות בשבת מ"מ התורה היא מליצת יושר גדולה וכמו שחלם מהר"ח ברלין ז"ל, בליל ש"ק שלאחריו, את המנוח רבי יצחק בלאזר, וזה המעשה כפי שהובא בהקדמה לספר כוכבי בוקר, כפי שנכתב בידי מהר"ח ברלין, וזה לשונו: סמוך לאור הבקר, בא המנוח אצלי בחלום, ואמר לי: יישר כח! על שלא הגדת עלי שבח, כמו שביקש בצוואתו. ושאלתי ממנו, מה נעשה בדינו בעולם ההוא? ואמר לי: שדין של מעלה חמור מאד, שאי אפשר לשום אדם

המלכה, לפני מלכו של עולם, ומליצה עליהם יושר. בשנים כאלה, בהם עם ישראל שמר כראוי את השבת, מגיעה השבת ומגינה עליהם. אז זוכים הם לשנה טובה ומיוחדת במינה.

"אבל כשאין ישראל משמרים את בת זוגם כראוי ואדרבא, מחללים את כבודה רבים, בפהרסאי. איך תעשה השבת סניגור להצדיק את משפטינו הלא תיעשה קטיגור!"

"ועל כן כשרז"ל אסרו לתקוע בשבת הוא כדי להרחיק מחילול שבת משום גזירה שמא יעבירונו ארבע אמות ברשות הרבים. ובכך נעשית השבת סניגור. אבל מי שמחלל כל השנה את השבת בטלטול, הלא אז, לא לבד שלא נעשה סניגור לפנינו, אלא אחרי שלא התערבב השטן, שוב צריכים לדאוג לדברי רבי יצחק בגמרא, שכל שנה שאין תוקעין בתחילתה, מריעין לה בסופה."

והערוך לנר זצ"ל מחזק אותנו וכותב שלכן "בפרט בשנים כאלו שראש השנה חל

אולם היהודי לא הסכים, באומרו שלא זו בלבד שלא אקח מהרבי מאומה, עוד הבאתי עמי אלף כתרים (קרוינען צ'כיים) לפדיון נפש.

תמה הרבי: נדיבות זו מה פישרה, והיהודי החל לבכות וסיפר שהוא זקוק לברכה ולישועה. אדם ישר הוא, כך סיפר - יש לו באחזתו משרפת יי"ש. היי"ש המזוקק עובר מן הדודים לחביות דרך שעון המורה כמה יי"ש יוצר, ולפיו יש לחשב את המס שחייבים לשלם לממשלה. אבל הוא מעודו לא חישב את המס לפי השעון, אלא ידע את כמות היי"ש לפי החביות ושילם מס אמת, ונזהר בדינא דמלכותא עד למאוד.

לאחרונה היתה ביקורת במפעלו, והשעון הורה על כמות ענק, ארבע מאות אלף ליטרים יותר ממה שאכן יוצר. והאשימוהו באי תשלום מס בהון עתק, כל מחאותיו שהשעון אינו מדויק נפלו על אזניים ערלות. השלטונות טענות שערכו בדיקה והשעון מדויק לחלוטין. עצרוהו עד למשפט, ובקושי ניאותו לשחרר בערבות עצמית בסך מאה אלף כתרים.

בעולם הזה לשער כלל, וביחוד מקפידים מאד על דברים האסורים, שדברו שלא כהוגן וכו', אמנם על תלמידי חכמים יש הרבה מליצי יושר, אולם מקפידים מאד על חטא הלשון. עכ"ל. יע"ש.

וא"כ אם האדם רוצה שהתורה תמליץ עליו ביום הדין הוא חייב לכבדה ולקבוע עיתים לתורה כדבעי

הרה"ק ה"אהבת ישראל" מויז'ניץ, בשנה שלפני הסתלקותו בא להינפש ולנוח במקום הנופש סובראנד'. והזמין ע"י אחד הגבאים אצל יהודי חרדי בעל אחוזה חקלאית (מישוב שעל יד סובראנד') שישלח לו כל המוצרים לו ולכל הנלווים אליו כל זמן היותו במקום הנופש; חלב, חמאה ירקות וכדו'.

היהודי בעל האחוזה, נענה לבקשתו ושלח במשך ימי הנופש שנפש שם הרבי, בריווח ובשפע רב מכל טוב הבא לידו.

כאשר ביקש הרבי לשוב לעירו, קרא לאותו יהודי וביקש ממנו את החשבון על כל ההוצאות.

נמצא שם ומה מעשיו. מיהר העירה והזעיק את המשטרה, וזו עצרה חבורת גנבים שעשתה לה מנהג של קבע, לבוא למשרפה בכל לילה ולרוקן את הדודים מהי"ש. והוברר לאן נעלמו ארבע מאות אלף הליטרים החסרים, והתבטל המשפט...

(באור לישרים בית מרדכי מילר, עמ' קפב הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר p0583271323@gmail.com)

התקיעות של ר' יואל-חיים וייספינגר היו שם-דבר בירושלים הישנה. רבים היו נוהרים לבית-הכנסת שבו שימש 'בעל-תוקע', כדי לשמוע ממנו את קול השופר. חמישים שנים רצופות שימש בתפקידו זה, ובכל שנה ושנה היה קול השופר הולך וחזק. יודעי סוד היו מספרים בשבח שופרו המיוחד של ר' יואל-חיים, שופר עתיק שידע גלגולים רבים.

כמה ימים לאחר יום-הכיפורים שנת תרע"ד נפטר ר' יואל-חיים לעולמו. הוא

עכשיו מתקרב מועד המשפט, ואם יחויב בדין ויצטרך לשלם את סכום המס על ארבע מאות אלף הליטרים, ועוד יושת עליו קנס יאבד את כל רכושו. ואילו אכן היתה המשרפה מייצרת כמות כה גדולה ניחא. אבל יאמין לי הרבי, באמת ובתמים ששילמתי מס במדויק לפי מספר החביות, והשעון אינו מודד את המספר הנכון!

היה זה בפרוס ימי הסליחות, והרבי התעניין מתי הוא אומר סליחות. ענה שאומרים כאן ביישוב לפנות בוקר. אמר לו הרבי: עצתי לך שתאמר בחצות כמנהגנו. שב ואמר: אבל אנו נוהגים לומר בבוקר. אני מתגורר באחוזה, ופוחד ללכת לעיר באישון לילה ואפילה. "לעולם יצא אדם בכי טוב"... והרבי בשלו: אף על פי כן, אמור סליחות בחצות כמנהגנו. הבין היהודי שהרבי מורה לו סגולה, ואם ברצונו להיוושע על ידו עליו לנהוג כמנהגו. סבר וקיבל.

קודם חצות הלילה, יצא מביתו לאמירת סליחות, עבר ליד משרפת הי"ש והנה אור בוקע מבעד לסדק הדלת. פג ליבו, מי

הניח שני בנים, שמעון ולייבל. השאלה הייתה, מי יירש את השופר וממילא גם את חזקת התקיעה בבית-הכנסת. בסופו של דבר נמצאה פשרה: שמעון הבכור קיבל את חנות המכולת הקטנה של ר' יואל-חיים, ולייבל הצעיר, שהיה גם תלמיד-חכם, זכה בשופר הנחשק.

חלפו הימים, שמעון מכר את המכולת הקטנה ושם פעמיו לאמריקה. שם הקים עסק קטן, אשר עד מהרה התפתח והתבסס יפה. שמעון היה לאיש אמיד ומכובד.

בארץ-ישראל פרצה בינתיים המלחמה בין טורכייה העותומנית לבין אנגליה. לייבל נרשם משום-מה כנתין אנגלי, וכשיצא יום אחד לרחוב, נתפס בידי חיילים טורכים ונאסר. העונש שהושת עליו היה גלות למצרים. מכל חפציו לא נטל עמו לייבל דבר, לבד מהשופר.

באותה עת הגיעה לשערי הארץ ספינה שהביאה מוצרי מזון לתושבי ירושלים, נדבת יהודים טובים באמריקה. לספינה

נלווה גם אחד מראשי קרן הסיוע, הלא הוא מיסטר סם ווייט, או בשמו המקורי - שמעון וייספינגר, מיודענו.

כששמע סם-שמעון את שאירע לאחיו, שינה מיד את מסלול הנסיעה המתוכנן והדרים מצרימה. הוא פגש שם אדם דל ועלוב, חסר פרוטה, וכמעט לא הכיר בו שזהו אחיו. בו-המקום שלף את ארנקו והעניק לאחיו סכום נכבד כדי שיוכל לשוב ולעמוד על רגליו.

כשעמד שמעון לעלות על הספינה, לא ידע לייבל כיצד להודות לו על עזרתו. המלים נעתקו מפיו. בלב נרגש הושיט לאחיו נרתיק ישן ובלוי. עיניו של שמעון ברקו מהתרגשות. הוא ידע מה נמצא בתוך הנרתיק - השופר היקר!

כל הדרך חזרה כמעט לא הניח שמעון מידי את נרתיק השופר. שוב ושוב הביט בו וליטפו, כמחזיק אוצר יקר. כשהגיע הביתה, היה נרגש מאוד, ולחבריו שקיבלו את פניו סיפר בראש ובראשונה על השופר. אבל כשביקש להראותו להם,

תקווה, שלא יארך הזמן ויעלו על אונייה שתובילם לארץ-ישראל.

ראש-השנה חלף ולייבל וחבריו עמדו לעזוב את בית האיכר. אבל זה ביקשם לשבת רגע. "יש דבר שמעיק על מצפוני וברצוני להשתחרר ממנו", אמר. "לפני שנים רבות הייתי מלח באונייה שהפליגה מארץ-ישראל לאמריקה. באונייה הפליג יהודי עשיר, שהחזיק בידיו כל העת נרתיק ישן וכמעט שלא נפרד ממנו. הנחתי שבתוך הנרתיק מוצפן ארנקו השמן של האיש. כשהגענו לאמריקה, ניצלתי את ההמולה והצלחתי להעלים את הנרתיק. אך כשפתחתי, התאכזבתי קשות. כל מה שמצאתי בתוכו היה החפץ המוזר הזה", ובדברו הציג לפניו האיכר - שופר!

"אני מבין שזה חפץ-קודש יהודי", הוסיף ואמר, "וכבר שנים אני מחפש יהודים כדי להחזיר את הגניבה. עתה הנני משיבה לכם". בני החבורה הביטו בו מופתעים, מצטערים על שלא סיפר להם זאת קודם ראש-השנה. הם לא הבחינו שלייבל

כמעט התפלץ - לא היה שם לא שופר ולא נרתיק.

שוב חלפו שנים. מצב הפרנסה בירושלים הורע מאוד. לייבל נאלץ ליטול את משפחתו ולנדוד בעיירות פולין. בעיירה אחת מצא את מקומו ונתמנה לרב המקום. נדמה היה לו שהגיע אל המנוחה ואל הנחלה.

אבל אז פרצה מלחמת-העולם השנייה. הגרמנים כבשו את פולין והחלו במלאכת ההשמדה של היהודים. לייבל עבר את כל אימי השואה ובניסי-ניסים נשאר בחיים. אחרי המלחמה נדד ממחנה-עקורים אחד למשנהו, כשמשאת-פניו היא ארץ-ישראל.

בערב ראש-השנה הגיעה החבורה לביתו של איכר גוי, איש טוב ונדיב, באחת מעיירותיה של איטליה. שופר לא היה ברשותם, ועל כך הצטערו מאוד, אבל להתפלל ולשפוך שיח לפני קונם - יכלו גם יכלו. לבם של הפליטים היה מלא

p0583271323@gmail.com

מפיו. היה זה השופר של אביו!

שח הגה"צ רבי ישראל גרוסמן צ"ל:
זקיני רבי זלמן גרוסמן צ"ל נסע פעם
לארצות הברית. מפאת סיבות שונות,
נאלץ לשהות בארץ הנכר קרוב לחמש
שנים רצופות.

כשהתעשת, הושיט ידו אל השופר, וסיפר
לבני החבורה את סיפורו המופלא. עכשיו
הגיע תורם להישאר משתאים והמומים
למראה נפלאות ההשגחה.

כשהגיע לייבל סוף-סוף לירושלים, מצא
שם את אחיו. אחרי השואה גברו בו
רגשות ההזדהות עם ארץ-ישראל, והוא
חיסל את עסקיו באמריקה ועלה לארץ.
הוא גם חדל מלהיקרא סם ווייט וחזר
להיות שמעון וייספינגר הישן והטוב. רק
דבר אחד העיב על שמחתו - העובדה
שלא שמע דבר בדבר גורלו של אחיו.

בתחילת חודש אלול שנת תרצ"ט, עלה
על האניה שהפליגה לארץ ישראל,
באמצע ההפלגה כשהאניה היתה בלב
ים, פרצה מלחמת העולם השנייה –
השואה האיומה והנוראה. סכנה גדולה
ריחפה על אוניית הנוסעים, מכיון
שבמסלול הפלגתה היו אמורות לעבור
אוניות מלחמה, רב החובל הסיט את
האניה למסלול אחר, כדי להתרחק כמה
שיותר ממקום הסכנה. שינוי נתיב
הנסיעה עכב את האוניה בעוד מספר
ימים בלב ים, כך שלפנות בוקר של יום
חמישי, יום ראשון של ראש השנה,
האניה נכנסה לנמל חיפה.

הפגישה בין האחים הייתה נרגשת. הם
סיפרו זה לזה את כל הקורות אותם, ואז
אמר שמעון שיש דבר שמציק לו קשות -
היעלמותו המוזרה של השופר העתיק.
נשימתו נעתקה כששלף לייבל את השופר
וסיפר על גלגוליו המופלאים. אכן, נפלאות
דרכי ההשגחה (אור לישרים הובא ע"י
הרב פנחס זרביב מכוון למעשה לתגובות

עליו לדעת שברגע שהוא משאיר את החפצים ללא שמירה, אין סיכוי שימצאם אחר כך.

רבי זלמן עמד בפני נסיון קשה ביותר, מצד אחד היום יום הדין ראש השנה, איך הוא יכול לוותר על תקיעת שופר ותפלה בציבור, ומצד שני הנה הוא עומד לאבד את כל עמלו ויגיעתו במשך שנים, ועוד עלול להשאר בעל חוב גדול. הסבא גילה תעצומות הנפש, והחל לצעוד לכיוון שער הנמל חוצה, ומשם עשה את דרכו אל מרומי הדר הכרמל, הליכה רגלית למעלה משעה, לכיוון בית כנסת של חסידי קארלין ברחוב יוסף בהדר הכרמל. בדרכו הודה לקדוש ברוך הוא, על הכ והגבורה שנתן לו להתמודד ולהתגבר על הנסיון הקשה שעמד מולו, להשאיר מאחוריו את כל רכושו, ולהפקיר כפשוטו "בכל מכל כל", כדי לקיים מצוות היום.

מתפללי בית הכנסת קארלין בשכונת הדר הכרמל, קיבלו בהפתעה עצומה, את הופעתו הלא צפויה של הרב החסיד רבי זלמן גרוסמן, שהגיע אליהם כאלו

רב החובל הודיע לנוסעים: שבגלל מצב המלחמה, עליו לעזוב בהקדם האפשרי את הנמל, ולחזור לארצות הברית. עובדי הנמל הורידו במהירות את כל תכולת הנוסעים, והניחום בשטח פתוח ברציף הנמל.

במזוודות של הסבא, היה ספון וטמון כל רכושו ועמלו הרב של חמש שנים רצופות, הון רב, שבזה היה עליו לפרוע את החובות שהצטברו בבית מפאת כלכלת ופרנסת המשפחה, במשך אותם שנים שהיה מחוץ לבית. כמו כן היו מונחים שם בגדיו ודברים אחרים יקרי ערך. והנה הסבא רבי זלמן עומד ליד המזוודות במקום הומה אנשים, אבל מה לעשות? ראש השנה היום! לטלטל את המזוודות, יש איסור טלטול מוקצה, להשאר במקום לא בא בחשבון. הסבא רצה ללכת לבית כנסת להתפלל ולשמוע

קול שופר. אנשים שעמדו מסביבו והבחינו שהוא עומד לעזוב את המקום, הזהירו אותו שלא להשאיר את החפצים במקום כה פרוץ והפקר ללא שמירה. וכי

לא יאומן כי יסופר: הסבא ור' בערל ניגשו לפינת הרציף, ששם הניחו את חפציו – לפני שלושה ימים! והנה כל החפצים והמזוודות והחבילות מונחים סגורים ושלמים, כאילו עכשיו הובאו לשם, הם עמדו תמהים ומשתוממים, לראות במוחש את ההשגחה הפרטית, איך שמרו על החפצים מן השמים.

הגר"י גרוסמן זצ"ל הוסיף והשלים את מה שהם חוו באותם ימים, הסבא רבי זלמן היה אמור להגיע לארץ באמצע השבוע האחרון של השנה, מספר ימים קודם ראש השנה, נסענו לחיפה לקבל פניו, ושם נודע לנו על האיחור שחל בהגעת האניה, לא נותרה לנו ברירה אלא לחזור לירושלים. במוצאי שבת ניגשתי לביתו של ר' משה שור מנגידי השכונה, ובביתו היה המכשיר היקר "טלפון", משם התקשרתי לביתו של ר' בערל פרידמן, כדי לברר מה עלה בגורלו של אבי, ר' בערל הרים את אפרכסת הטלפון, וכששמע את קולי, החל לצעוק "ר' ישראל! לעולם לא נשכח את ראש

מלאך מן השמים. כולם נעמדו מסביבו לשמוע בהתרגשות לפשר הגעתו הפתאומית, בעלי התפלה הקבועים, ובראשם גבאי בית הכנסת הפצירו וביקשו מרבי זלמן – שכידוע היה בעל תפלה קבוע בימים הנוראים, ותפלתו היתה לשם דבר, בקולו הערב והמרגש – שיואיל לכבד אותם ולהתפלל כשליח ציבור, הסבא רבי זלמן נעתר לבקשתם, וניגש לתפלות המוספים. קהל המתפללים לא ידעו איך להביע את רגשותיהם, "במתנה" שקיבלו לשמוע את התפלות המעוררות שיצאו מקירות ליבו בקולו הערב והמרגש של רבי זלמן.

במשך ימי ראש השנה – חמישי ושישי ושבת הבאה אחריו, רבי זלמן ניתק את עצמו מכל מסכת התלאות שעברו עליו, והקדיש את כל כולו לתפלה וללימוד. במוצאי שבת, הציע אחד מידידיו ר' בערל פרידמן, לרדת יחדיו לנמל, לנסות את מזלו, אולי נשאר זכר. משהו מהחפצים והמזוודות...

השנה הזו, תפלותיו העריבות והמעוררות של אביך, עוררו את הקהל, והעלו אותם לספירות העליונות. הרגשנו את העולם הבא בעולם הזה!". לשנה הבאה ביקשו גבאי בית הכנסת בחיפה מאבי, שיואיל להעניק להם עוד פעם התעלות רוחנית, ויסכים לשמש כשליח ציבור לקראת ימים הנוראים, אבי נעתר לבקשתם, אמנם התנה אתם תנאי, שירימו תרומה נכבדה להחזקת הישיבה דחסידי קארלין בירושלים, ולעצמו לא ביקש מאומה.

(ספר לב ישראל - פר' וירא אור לישרים הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

ימילה' של רבי אליעזר יהודה

על "מילה" נוספת שיצאה מפיו של מרן הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ראש ישיבת מיר, אותה הורה לנכדו,

הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצוק"ל, ראש ישיבת מיר במודיעין עילית, שהשבוע יחול יום פטירתו, שמענו סיפור המחייב את כולנו, איש איש ומילותיו עמו.

הגאון הגדול רבי אריה סיפר את הסיפור המופלא הזה לרעייתו הרבנית, ויש בו מילים של אמונת חכמים ויראת שמים. היה זה בשנותיו הצעירות של רבי אריה, נכדו של מרן ראש הישיבה, הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל. לסבא היתה בת משפחה ערירית ועלובת נפש שפעם בפעם הגיעה לבקר את מרן הגאון רבי אליעזר יהודה, שהראה לה פנים שוחקות.

בני המשפחה כיבדו את שארתם הגלמודה, והיא מצידה התמידה להגיע ולהתארח על שולחנם אולם לא הסכימה בשום אופן לגלות היכן היא גרה...

והנה שמחה נערכה בביתו של רבי אליעזר יהודה, וראש הישיבה ביקש להזמין גם את אותה קרובת משפחה

שכרו ירד מהמונית. היתה זו שכונת מגורים גדולה ומרובת בניינים באזור מרוחק, ורבי אריה, באמונת חכמים תמימה בדבריו של הסבא הגדול ובעיקר - בלי לחרוז את סופו הטוב של הסיפור, עבר בין הבניינים מחפש אחר קרובת משפחתם כדי להזמץ אותה לשמחה, בדיוק כמו שביקש הסבא...

דירה ועוד דירה, בנין ועוד בנין, ו...הדלת נפתחה ובפתח עומדת לא אחרת מאשר אותה קרובת משפחה נדהמת, שהתרגשה מאוד לראות את שאר בשרה "מגלה" את מקום מגוריה החסוי... (בעין יהודית יתד נאמן)

בתו של הרב יעקב יוסף בורנשטיין זצ"ל מספרת

מעולם לא תכננו לגור במרכז ירושלים - פותחת גבי ש' ברויער. כשנישאנו, הדירה בבית שמש לא הייתה מוכנה, סבי ז"ל מצא דירה פנויה ומתאימה שתי קומות מתחתיו והפציר שנבוא. תקופה קצרה לאחר מכן, לאחר מחלה קצרה וסוערת,

לקחת אתם חלק בשמחה, אולם את כתובת מגוריה לא היה לו. אז קרא רבי אליעזר יהודה לנכדו חביבו רבי אריה וביקש ממנו להיות אחראי על הזמנתה של אותה קרובת משפחתם.

איך אדע איפה גרה האשה? שאל רבי אריה את הסבא הגדול, והרי היא אינה מגלה את מקום מגוריה... אולם מק הסבא בשלו "אתה בעזרת השם תמצא... קח מונית וסע לחפש אותה..."

לאן אסע? הקשה הנכד, שכן מקום מגוריה של האשה המסכנה היה חסד, אולם למק הגאון רבי אליעזר יהודה היה רעיון. 'קח חמש לירות, אמר לנכדו, וסע עם המונית בתשלום שיגיע עד חמש לירות והשם יקרה את האשה לפניך'.

ורבי אריה, בציות מוחלט למילותיו של הסבא הגדול, עלה על מונית בלי לשאול שאלות. הנהג הפעיל את המונה והם התחילו לנסוע ברחבי ירושלים. כאשר הגיע המונה לחמש לירות, ביקש רבי אריה מהנהג לעצור, שילם לנהג את

הוא נפטר, ופתאום כבר לא היה שייך לעזוב את סבתא שנותרה לבדה והתקרבה לגבורות. כך התגלגל משמיים שזכינו להיות עדי ראייה לסיפור המופלא שחיזק רבים בשנה האחרונה.

על עצמי?"

*

תחטוף ממש!

"יש לך אימא אלמנה", הייתה התשובה שקיבל, "כבד אותה ככל יכולתך, תחטוף ממש!"

התפלאתי מאוד, מודה גב' ברויער, וגם אמרתי זאת לאבי. מאז ומעולם הוא הצטיי בכיבוד הורים, דווקא בתחום זה מורה ל הרב להתחזק?

*

אבא ואימא לפני הכול

גב' ברויער מבקשת לפרט מעט. הכל שאותו ינקנו מילדותנו היה: 'ההורים לפני הכול'. בכל פעם שסבא וסבתא היו זקוקים לעזרה, ידענו שאבא יזיז הכול הצידה. בערבי פסחים הוא היה בא לעזור, והמחיש לנו את הסיפורים של סבתא - על העזרה הרבה שהגיש לה עוד בתור בחור.

גב' ברויער חוזרת שלוש עשרה שנה אחורנית, לבשורה הקשה שטלטלה את המשפחה לענפיה: שומה חשודה התגלתה בגופו של אבי מורי, הרב יעקב עקיבא ברונשטיין זצ"ל, ששימש כר"מ בישיבה חשובה בירושלים. הרופא המליץ להסיר אותה ולשלוח לפתולוגיה. למרבה הצער, החששות התגלו כמוצדקים - התגלה שמדובר בגידול סרטני מסוג קשה לריפוי, שכבר שלח גרורות ופגע במקומות שונים בגוף.

העתרנו תפילות, אספנו זכויות לרפואתו, אבי עבר ניתוח, ובחסידי שמיים הוסר הגידול בהצלחה.

היינו מצטרפים אליו כילדים, לצעידה רגלית בשבת מביתנו שבסנהדריה, לבקר את סאב וסבתא. כמובן.

גם את הוריה של אימא תח"י הוא כי בצורה מיוחדת. דוגמה קטנה - כשנולד בני הבכור הגעתי לביתם לאחר הברית מצפה לנוח ולהתפנק, כמו כל יולדת עייפה ומבולבלת... ביום שישי, שהיה היום השלישי למילה, הגיעה שיחת טלפון סבא מייסודות קיבל שושנה ברגל. ללא שאלה, ארזו הור"י את עצמם ונסעו לשבת משאירים בביתם יולדת ונכד טרי, וכן, כמה ילדים שעדיין לא נישאו... בעבורי זה היה מובן מאליו, בכל שבת וחג ידעו שהראשונים להתארח אצל ההורים סבא וסבתא. אנחנו מוזמנים בשמחה על בסיס מקום פנוי. נולדנו למציאות הזו גדלנו.

לאחר 'סדר ב" היה מגיע לביתה, מתעניין בחוויותיה ומשתף אותה, מתעניין ברצונותיה כאילו זה כל עולמו. מדובר באדם שקשה עד מאוד היה למשוך אותו לשיחה סתמית... סדר יומו היה צפוף ביותר: חברותות התחלפו במשך היום כדי לזכות ללמוד עימו, זאת מעבר לשיעור עיון שהיה מכין מדי יום ומוסר בישיבה שבה לימד. אך הזמן שהוקדש לאימו המבוגרת היה קודש קודשים ממש. 'חברותא' שאין לבטל.

קל היה לראות את האושר של סבתי. ואני, בתור שכנה צמודה, הייתי עדה לכך. היא חיכתה לו בהשתוקקות, ודיברה בלי סוף על העונג שביקוריו הקבועים מסביב לה.

תשע שנים של חסד

קעת, עם הוראתו החד משמעית הגר"מ שפירא, התחלתי להבין את משמעות המילים: אלו דברים שאין להם שיעור...

*

אלא התאמץ והגיע. נדירות היו הפעמים שבהן התנצל בטלפון, בלית ברירה ממש, והבטיח שמייד כשיוכל - יבוא בשמחה. ומה עם... המחלה?

מחלה של אבא הייתה שקטה במשך תשע שנים של חסד - משחזרת גב' ברויער - ואז היא התפרצה שנית, במינון נמוך.

אבי מורי לא נתן לחולשה או לכאבים כלשהם למנוע ממנו את קיום המצווה - יזשובה. הוא סבל מתופעות קשות, כמו דבר צר נשימה וחום שלא ירד, אך אימא - ב' - ה' במקומה מונח! הוא מיאן לעזוב את דבלה שקיבל, והמשיך לקיימה ביתר שאת.

אני חיה בזכות יענקלה

לפני שלוש שנים בערב פסח, הוא אושפז במחלקת טיפול: מרץ. הסיטורציה הייתה נמוכה ביותר. הרופאים השתאו ולא הבינו איך הוא חי. אבא ש-- במחלקה מספר ימים וקיבל תמיכה נשימתית מסיבית, אך הדבר היחיד שהטו - אותו היה - מה יהיה

אך הוא לא הסתפק בכך, ונצמד להוראת רבו "תחטוף!" אימו הפכה למרכז חייו ממש: הוא חיפש וגם מצא דרכים מגוונות לשמח אותה ולהאיר את עיניה. כאשר ידע על מאכל מועדף או עלון שנהנתה לקרוא, היה מכתת רגליו גם לחנות מרוחקת ומביא לה את מבוקשה.

אחד הדברים שעינגו את סבתי היה שירה. אבי הקדיש גם לכך מזמנו, וזימר לה ברגש שירים שהכירה ואהבה. שכנותיי לבניין, שהיו כזכור גם שכנותיה של סבתא, היו מביעות באוזני את פליאתן - מעולם לא ראו כיבוד הורים כזה.

סבתא הלכה והתבגרה, ואבא הלך והתעלה מעל עצמו. בתקופה מסוימת היא הוגבלה למיטה ולא יכלה להצטרף לסעודות שבת. מה עושים? אבא רכש שולחן צר שהתאים למידות החדר, וסעודות השבת נערכו ליד מיטתה!

בחום ובקור, בתקופות עמוסות, ואף כאשר לא חש בטוב - גם כשהיו לו סיבות מוצדקות מאוד, אבא לא השתמש בהן

עם אימו בליל הסדר: — היא רגילה לחגוג לילה נשגב זה בבית: בי שנים...
 את המשפט: "תדעי ~ב:ב - אני חיה בזכות יענק'לה".

אגב, בני המשבב לא הורשו לשהות לצידו בלילה, ולכי אימי שתחיי התקשרה למחלקה בשער מא—. ל^רוש בשלומו. ענתה לה האחות: בעל- נראה מצוין, הוא שקוע בקריאת ספת.. באותם ימים במחלקת טיפול :מ- תספיק אבי מורי לסיים מסכת וחצי:

בחסדי שמיים ש— אבא לביתו בערב החג, בצהרי היום ממש. מ^ הוא הודיע לאימו שהיא אורדת :ב- בביתו. בני המשפחה ניסו לבקש ממני שינוח, הבטיחו שהם יטפלו בסבתא במד-ת אך הוא לא ויתר על הזכות!

סבתא זכתה בא-כית ימים ושנים, והייתה בת למעל- מתשעים כאשר התרגשה עלינו תד-פת -ירונה ונכפה הריחוק מן הקשישיב ב-משיך לבקרה כסדר, עמד תחת חל" ב ת- "א"אירחה" אותו משם. שמעני ביב-! :שתיים קרובות נבדק ביסודיות, אך הבדיקות יצאו תקינות. הוא דאג, כמובן, שאימו הקשישה לא תדע דבר. אבא סבל מאוד, אך הרופאים לא הצליחו למצוא את הסיבה. זמן קצר לפני פטירת אימו ע"ה נערכו לו בדיקות דם. התוצאות היו טובות מאי פעם. ממש כשל אדם חזק ובריא לחלוטין! סבתא, מרת חווה ברונשטיין ע"ה, נפטרה בייט באייר תשפ"א. באריכות ימים

ושנים, כשהיא בגיל תשעים וארבע - באפשרותי..." אלו המחשבות שהעסיקו ממשיכה גב־ברויער לספר. אותו.

בשבעה על אימו סבל ארי ייסורים נוראים ולא הצליח לשכת על כיסא נמוך. עם כל זאת, הוא קיבל את המנחמים בסבר פנים יפות, ולא נתן להם לחוש עד כמה הוא סובל.

הכאבים הלכו והתגברו, עד שהוא לא הצליח לשכב במיטה ונשאר לשנת לילה על הכורסה. זה לא מנע ממנו להתגבר בכל בוקר כארי, ולמסור את השיעור בישיבה כרגיל.

באו לנחם ויצאו מתחכים ישבנו שבעה ראובים והמומים, ולא יכולנו להתנתק מהאיחות המוחשי שקיבלנו משמיים. המנחמים הרבים שמעו מפיו שוב ושוב את הסיפור המרטיט, ויצאו מחוזקים. ביקשנו כמובן שיהיו הדברים לעילוי נשמתו.

כחודש לאחר פטירת אימו שוב עכר בדיקה מקיפה בכל גופו. ואז התגלתה המחלה הנוראה רמקומות שונים ומסורנים מאוד. אבא עבר ניתוח מסובך בגר. ונשאר משותק בכל פלג גופו החחתון.

לאחר השבעה זה המשיך ובער בי. לפרסם ולהפיץ עד כמה גדול כוחה של מצוות כיבוד הורים. אימי מורתי שתחיי משמשת כסגנית בבית ספר גדול ירושלים. רשות האבל ערכה אחת

ומה הוא אמר בבית החולים. כשהוא שוכב בלי יכולת תזוזה? "איזה נס שאימי לא רואה אותי במצב כזה! כמה קשה היה לי אם הייתי צריך לרקר אותה. ולא היה

הדיווח של משה ויסברג באתר 'בחדרי חרדים', המולה התפתחה סביב הבחור (בן 38) שהינו כבד שמיעה ולא שם לב למתרחש. הנוסעים המפוחדים פנו לנהג, שעצר את האוטובוס ופנה אל הנוסע, אלא שאז התברר מדובר בבחור יהודי מתחזק, והחשד היה לשווא, הבחור שנפגע עד עמק נשמתו, החל לסנן לעבר הנוסעים כי הוא אינו מוחל להם, וחזר על כך כמה פעמים תוך כדי שקולו נשנק מבכי. הנוסעים החלו לנסות לפייסו בדברים, אך ללא הועיל, תוך שהוא חוזר שוב ושוב שאינו מוחל להם על כך. לאחר שכל הניסיונות לא הצליחו, התקשר אחד הנוסעים למעונו של הגאון רבי חיים פיינשטיין ראש ישיבת 'עטרת שלמה' ושאל אותו כיצד יש לנהוג במצב שנוצר, ראש הישיבה ביקש לשוחח עם הנוסע ולפייסו, אך מפאת כבדות שמיעתו לא היה ניתן לשוחח עמו בטלפון, ראש הישיבה אמר לאברך שימסור לנוסע שהוא מבקש ממנו לבוא אליו נ' הוא רוצה לדבר עמו. כאן האברך פנה לבחור ולאחר שהסביר לו כי מדובר באחד מגדולי הדור

המורות מחזה שהמחיש לרוות בית הספר, בחוויה ובצליל, את סיחורו המיוחד של ארי זצ"ל

כיבוד אב ואם אמיתי מאריך בלי חפק את חייהם של ההורים מסרמת גבי ברוער. הורים זקוקים לריקורים. להתעניינות ולעזרה כאוויר לנשימה. אך לא תמיד אנו זוכים לראות בעיניים, שמצווה מיוחדת זו טומנת רחורה ררי־ת אריכות ימים דווקא לבן שזורה לדיד ולוואי שנזכה.

מחה לצמא

סיפור מדהים שהתרחש בעיר אשדוד מסעיר בימים אלו את עולם התשובה: ראשיתו של הסיפור הבא הוא לפני כשלושה שבועות ביום בו נתפס בנס המחבל ביפו שנשא תיק עם כלי נשק לצורך פיגוע. בערבו של אותו יום נסע בחור מבוגר לבוש בגדי עבודה וקסקט לראשו באוטובוס בתוככי הקריה החרדית באשדוד, אחת הנוסעות חשדה בו שהוא בן מיעוטים הנוהג בצורה מוזרה והסבה את לב יתר הנוסעים לחשדותיה. על פי

ניאות הבחור וקבע לבא אל ראש הישיבה של ראש הישיבה הגר"ח פיינשטיין בבני
 למחרת בבוקר לאחר תפלת שתחת ברק.
 בישיבת 'נתיבות עולם', למחרת בבוקר
 הגיע הבחור וראש הישיבה ישב עמו זמן
 ארוך ופייסו בדברים ואמר לו כי אם יסיר
 את קפידתו מן האנשים, הקב"ה יסיר
 ממנו הקפידה ושערי זיווגים יפתחו לו,
 והוסיף ראש הישיבה ואמר לו שכאשר
 נפתחים שערי זיווגים בשמים, אז זה רץ,
 זה לא לוקח זמן. הבחור קיבל את הדברים
 ואמר בפה מלא כ' הוא מוחל לאלו שחשדו
 בו וכי אינו מקפיד עליהם. ביציאה
 מהישיבה פגש הבחור באחד הלומדים
 בישיבה, שבדיוק באותה שעה נסע לכיוון
 אשדוד לשם פניו מועדות, והצטרף אליו
 לנסיעה במהלך הנסיעה התעניין הנהג
 במצבו של הבחור שלצידו, ואז התברר כ'
 אחות אשתו של הנהג גם היא בחורה
 מתחזקת בגיל מתבגר וסובלת מבעיה
 רפואית פנימית. בעדינות הציע הנהג את
 גיסתו לבחור שהביע את הסכמתו
 והשיוך יצא לדרך, כשבמוצאי ראש
 השנה התקיימה שמחת הווארט במעונו